

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra veřejné a sociální politiky

Bakalářská práce

2023

Jakub Sušický

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra veřejné a sociální politiky

**Zapojení veřejnosti do plánování linky D pražského
metra**

Bakalářská práce

Autor práce: Jakub Sušický

Studijní program: Politologie a veřejná politika

Vedoucí práce: PhDr. Petr Witz, Ph.D.

Rok obhajoby: 2023

PROHLÁŠENÍ

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 03.05.2023

Jakub Sušický

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

SUŠICKÝ, Jakub. *Zapojení veřejnosti do plánování linky D pražského metra*. Praha, 2023. 72 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií, Katedra veřejné a sociální politiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Petr Witz, Ph.D.

ROZSAH PRÁCE

92 900 znaků včetně mezer

ABSTRAKT

Bakalářská práce "Zapojení veřejnosti do plánování linky D pražského metra" pojednává o tom, jakým způsobem měla veřejnost možnost zasahovat do plánování okolí budoucích stanic linky D pražského metra. Cílem práce je porovnat přístupy k participaci na mnou vytyčených úsecích linky. První část bakalářské práce vysvětluje rozdíly mezi občanskou a politickou participací. Kapitoly v této části jsou také věnovány legislativnímu rámci, který upravuje možnost zapojování občanů do procesu veřejné správy v České republice. V první části je také popsán dosavadní stav poznání pražského metra a linky D. Výzkumná část práce se věnuje samotné participaci občanů při plánování nové linky. Výzkum, který byl zaměřen na zúčastněné aktéry v participačním procesu, popisuje proces participačních kroků v jednotlivých stanicích metra, interpretuje rozhovory s respondenty a vyhodnocuje získaná data. V závěru práce je zhodnocen proces participace.

KLÍČOVÁ SLOVA

participace veřejnosti, rozhodování, plánování, stakeholder management, rozvoj, metro, Praha

ABSTRACT

The bachelor thesis "Public Involvement in the Planning of Line D of the Prague Metro" deals with the opportunities public had to intervene in the planning of the surroundings of the future stations of the Prague Metro Line D. The aim of the thesis is to compare the approaches in participation on the sections of the line that I have divided out. The first part of the thesis explains the differences between civic and political participation. The chapters in this part are also focused on the legislative framework that regulates the possibility of public participation in the public administration process in the Czech Republic. The first part also describes the current situation of the Prague metro and the D line itself. The research part of the thesis focuses on the actual participation of citizens in the planning of the new metro line. The research, which focused on the actors involved in the participation process, describes the process of the participation steps in each metro station, interprets the interviews with the respondents and evaluates the data obtained in this way. The thesis concludes with an assessment of the participation process.

KEYWORDS

Public Participation, Decision Making, Planning, Stakeholder Management, Development, Metro, Prague

TITLE IN ENGLISH

Public Involvement in the Planning of Line D of the Prague Metro

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Petru Witzovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky při zpracování práce. Poděkování patří také Mgr. Tereze Fasurové za dlouhodobou spolupráci a cenné dokumenty.

Chtěl bych také poděkovat všem zúčastněným respondentům ve výzkumu za jejich čas a ochotu.

POUŽITÉ ZKRATKY

AVD	Ateliér pro veřejnou debatu
CAMP	Centrum architektury a městského plánování hlavního města Prahy
DPP	Dopravní podnik hlavního města Prahy
EIA	Environmental impact assessment (Vyhodnocení vlivů na životní prostředí)
IPR	Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy
MČ	městská část
MHD	městská hromadná doprava
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
NIMBY	Not In My Back Yard (ne na mém dvorku)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
PPP	Public Private Partnership (Partnerství veřejného a soukromého sektoru)
P + R	Park & Ride parkoviště (zaparkuj a jed')
UZR MHMP	odbor územního rozvoje Magistrátu hlavního města Prahy
ÚS	územní studie

OBSAH

1	ÚVOD	- 11 -
2	CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	- 13 -
3	PARTICIPACE VEŘEJNOSTI	- 15 -
3.1	Občanská participace.....	- 15 -
3.2	Politická participace	- 16 -
3.3.	Obecný rámec participace s veřejností	- 17 -
3.4	Participace v České republice.....	- 20 -
3.5	Participace v zahraničí.....	- 23 -
4	PRAŽSKÉ METRO	- 24 -
4.1	Linka D.....	- 24 -
5	DATA A METODY	- 26 -
5.1	Kvalitativní výzkum	- 26 -
5.2	Cílová skupina.....	- 26 -
5.3	Představení respondentů.....	- 28 -
5.4	Etika výzkumu.....	- 29 -
5.5	Scénář rozhovoru.....	- 29 -
5.6	Sběr dat.....	- 30 -
5.7	Metody vyhodnocování dat	- 31 -
6	VÝZKUM	- 33 -
6.1	Participace ve stanicích metra D	- 33 -
6.2	Interpretace rozhovorů.....	- 41 -
6.3	Shrnutí výsledků.....	- 54 -
7	DISKUSE	- 57 -
8	ZÁVĚR.....	- 59 -
	RESUMÉ	- 61 -

SUMMARY	- 62 -
POUŽITÁ LITERATURA	- 63 -
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	- 70 -
SEZNAM PŘÍLOH.....	- 70 -

1 ÚVOD

Současná síť pražského metra čítá 3 linky (linky A, B & C). Neustálý růst obyvatel však způsobuje stále větší vytíženost městské hromadné dopravy. To se odráží na přeplněných vozech autobusů, tramvajů i metra, nedostatečné kapacitě a v případě nějaké havárie i na nemalých zpožděních jednotlivých spojů. S rostoucím počtem obyvatel v okrajových částech Prahy, zejména v její jižní části, bylo potřeba vymyslet nové schéma městské hromadné dopravy, jelikož současný stav nevyhovuje současným trendům a standardům v poskytování kvalitní veřejné dopravy 21. století. I díky těmto skutečnostem se Magistrát hlavního města Prahy rozhodl k vybudování nové linky pražského metra.

Vybudování nové modré linky pražského metra povede k rychlejšímu přesunu občanů do centra z oblastí Krče, Modřan, Libuše a Písnice. Nová trať také pomůže k rychlejším přestupům cestujících na jejich trasách mezi autobusovými, tramvajovými a jinými přestupními spoji. Velkého zrychlení budou moci využívat také obyvatelé ze Středočeském kraji, kteří denně dojíždějí do Prahy za prací nebo do škol, ale i za zdravotnictvím, kulturou a turistikou. Nejvíce se linka D dotkne obyvatel měst a obcí v okolí Zbraslavi, Černošic, Dobřichovic, Jesenice a Psár. Občané budou moci využívat nově vybudovaných záchytných parkovišť P+R v blízkostech stanic metra a dále pokračovat rychlodráhou až do centra Prahy.

Vybudování nové linky s sebou nese také novou výstavbu v okolí plánovaných stanic metra, kde bude potřeba zajistit nový a moderní mobiliář a další nezbytné služby pro občany žijících v dané oblasti a cestující, kteří budou metro využívat ke své přepravě. To bude mít dopad na zkvalitnění veřejného prostoru v okolí stanic metra a ztraktivnění dnes méně využívaných a odlehlejších částí Prahy.

Takto rozsáhlý dopravní a developerský projekt, který se dotkne životů mnoha tisíc občanů v jednotlivých pražských městských částech, je třeba konzultovat také s dotčenou veřejností a dalšími zainteresovanými aktéry. Participaci veřejnosti při plánování metra D ve velké části z plánovaných stanic zajišťoval Institut plánování

a rozvoje hlavního města Prahy a Centrum architektury a městského plánování společně s Magistrátem hlavního města Prahy (IPR, 7/2022: online).

Ve své práci se zaměřím na komparaci jednotlivých participačních postupů mezi jednotlivými aktéry. Budu zkoumat jakým stylem postupovali participátoři při práci s veřejností, jakým způsobem sbírali data od jednotlivých občanů i jiných zainteresovaných aktérů zapojených do participace při plánování okolí stanic metra. Budu zjišťovat faktory, které ovlivňovaly chod příprav stavby a které faktory pomohly ke zdárnému dokončení příprav okolí stanic. Hlavním cílem práce bude porovnání odlišností postupů participátorů na mnou vytyčených úsecích metra. Cílem bude popsat, jakým způsobem participace probíhala a v neposlední řadě také porovnání výsledků z jednotlivých participačních událostí s občany. Dílčím cílem bude také zjištění nejfrekventovanějších připomínek od občanů směrem ke zmíněným participátorům, jejich zhodnocení a následné přenesení do projektových dokumentací.

Jelikož již stavba metra započala, mohu tak navázat na výsledky poznání z ukončených participačních událostí a využít tak tyto výstupy k mému dalšímu poznání. Svou prací bych chtěl přispět k větší informovanosti čtenářů o zapojování veřejnosti do plánování tak důležitých a strategických projektů. Práce by v budoucnu mohla posloužit jako podklad a pomůcka k tomu, aby se další participátoři mohli inspirovat ke svému vlastnímu zapojení veřejnosti.

2 CÍLE PRÁCE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Hlavním cílem mé bakalářské práce je porovnání postupů participace s veřejností při plánování nové linky metra D. Pro potřeby mé bakalářské práce jsem rozdělil participaci veřejnosti na dva úseky metra:

- 1. úsek: stanice Písnice, Libuš a Nové Dvory;
- 2. úsek: stanice Nemocnice Krč, Nádraží Krč.

Mnou vytyčené dva úseky metra spravovali dva různí participátoři. První úsek spravovali participátoři z Institutu plánování a rozvoje, Centra architektury a městského plánování a příslušní zástupci z Magistrátu hlavního města Prahy, prostřednictvím mimo jiné i externích poradců a týmů, zabývajících se participací s veřejností. Soubor těchto aktérů se zabýval zapojováním veřejností do výstavby a proměn v okolí stanic Písnice, Libuš a Nové Dvory. O druhý úsek se starala soukromá společnost Reflecta Development, zastupující subjekt vlastníků pozemků v okolí plánovaných stanic Nemocnice Krč a Nádraží Krč, která si sama rozhodla jakým způsobem bude komunikovat s veřejností výstavbu v okolí stanic. Zbylé stanice z linky D (Olbrachtova a Náměstí Bratří Synků) spravovaly dotčené městské části. Na konečné stanici Depo Písnice a na dvou přestupních stanicích (Pankrác a Náměstí Míru) participace veřejnosti neprobíhala.

Dílčím cílem práce je charakterizace způsobů a postupů participace veřejnosti s dalšími zapojenými aktéry. Výsledek tohoto poznání nám ukáže, jakým způsobem jednotliví participátoři postupovali, jakých metod využívali a s jakými výsledky jednotlivé části participace skončily. Cílem je také zjištění hlavních sporných bodů, námitek, připomínek a návrhů ze strany veřejnosti k návrhům jednotlivých developerů a projektantů v okolí stanic metra.

Posledním cílem bakalářské práce je zhodnocení participačních způsobů s občany z dotčených oblastí. Výsledek tohoto cíle nám ukáže, jak jednotliví aktéři postupovali, co bylo jejich hlavním cílem, jak konkrétně s veřejností pracovali a kde se tato participace odehrávala.

Výzkumné otázky práce zní:

- Jaké byly rozdíly ve způsobu participace s občany mezi jednotlivými participátory?
- Co nejvíce rezonovalo v debatách a v dalších setkáních mezi jednotlivými zapojenými aktéry?
- Jaké nedostatky měla participace s veřejností?

V práci jsem popsal také možná řešení, která participátoři a jednotliví stakeholderi nevyužili, a která by v budoucnu mohla pomoci ke kvalitnějšímu a odbornějšímu přístupu k jednotlivým zainteresovaným občanům v daných oblastech stavby. Využil jsem také mnoha závěrečných zpráv a souhrnů, ze kterých jsem sestavil pracovní mapu, která ukázala, jaké jsou největší potřeby občanů napříč oběma úseky a do jaké míry byly zohledněny v závěrečné podobě projektu.

3 PARTICIPACE VEŘEJNOSTI

Participaci veřejnosti lze rozdělit na dvě základní roviny. Tou první je explicitní politická participace, která obsahuje přímou účast a zapojení občanů v procesu vládnutí. Politická participace se nejčastěji představuje jako aktivita, při které se zástupci veřejnosti přímo i nepřímo podílejí na volbě představitelů a formování veřejné politiky (McClosky in Bernard 2007: 28). Druhou rovinu participace můžeme nazývat jako širší občanská participace. Při této formě participace mohou občané nepřímo formovat podobu veřejného života, ale jejich vliv na rozhodování může zůstat nevyslyšený (Bernard 2007: 28).

3.1 Občanská participace

„Občanská participace umožňuje, aby lidé do rozhodování viděli, rozuměli mu, podíleli se na něm, kontrolovali ho a tím se přímo stali „spolumajiteli“ rozhodnutí, která ovlivňují i jejich život.“ (Paulíniová 2005: 13)

Definice občanské participace však nemá jednu jasnou podobu. Mnoho autorů ji vykládá různými způsoby. Já jsem si vybral definici Strussové a Petříkové, které považují občanskou participaci za koncept, který má celospolečenský dosah. Podle autorek je občanské zapojení do veřejné politiky prostředek k řešení deficitu zastupitelské demokracie (Strussová, Petříková 2009: 355).

Být občanem v demokratickém státě s sebou nese základní demokratické předpoklady a občanská i politická práva. Mezi tyto předpoklady a práva svobodného občana můžeme zařadit pasivní i aktivní účast ve volbách, tedy kandidovat a být volen a zároveň se účastnit voleb jako volič, který vybírá své kandidáty, možnost se shromažďovat a demonstrovat, sdružovat se v různých spolcích a hnutích, nebo svobodně projevovat svůj názor (Linek 2017: 102). Tato občanská práva nyní zaručuje také Listina základních práv a svobod, která garantuje všechny zmíněné možnosti svobodného žití (Ústavní zákon č. 2/1993).

Ještě však před nedávnou dobou tato práva byla značně omezena, či vůbec nebyla možná. Za minulého režimu v naší zemi svoboda slova a občanská aktivita ve veřejné

správě nebyla žádoucí. Lidé sami pod tíhou totalitního režimu považovali plánování za méně důležité. V zemi, kde režim centrálně plánoval celý chod státu, se paradoxně lidé zajímali spíše o svou bezprostřední budoucnost (Maier 2001: 708). Využití občanské participace má však pozitivní dopad pro celý proces vládnutí na všech úrovních politiky. Gramberger jménem OECD popisuje 3 faktory pro posilování vztahů mezi občany a vládou. Prvním faktorem je lepší veřejná politika. Zapojení veřejnosti do vyváření politiky pomáhá vládě, díky zdrojům a podnětům od občanů, lépe vytvářet konkrétní programy. Ty jsou pak snadněji komunikovatelné díky informovaným občanům. Druhým faktorem je větší důvěra ve vládu. Vláda díky své otevřenosti v projednávání různých návrhů dává veřejnosti najevo, že ji bere jako součást vytváření politiky. Zvyšováním důvěry ve vládu se zvyšuje také legitimita celé vlády. Posledním faktorem je silnější demokracie. Zapojení veřejnosti činí na jedné straně vládu transparentnější a odpovědnější, na druhé straně podporuje veřejnost k větší angažovanosti. To ve výsledku vede k posilování demokracie a svobody (Gramberger 2001: 18). Sičáková-Beblavá připomíná, že přiblížení veřejné moci veřejnosti a vytvoření určité motivace k zapojování veřejnosti do rozhodování může sloužit i jako protikorupční pojistka (Sičáková-Beblavá 2005: 7).

Mezi jednotlivé občanské participační aktivity patří různé druhy dobrovolnictví, zapojení se do činností organizací občanské společnosti, jako je účast ve spolcích, dárcovství nebo účast ve správních a dozorčích radách. Občanská participace zahrnuje také neformální aktivity, které jsou spjaté zejména s komunikací s veřejností (diskusní fóra, iniciativy, řízené diskuse, komunitní akce atd.) (Allen, Pojmanová 2021: 4).

3.2 Politická participace

„Bez politické participace, která zajišťuje spojení mezi zájmy občanů a politickými výstupy, demokracie nemůže fungovat.“ (Vráblíková 2017: 124)

Politická participace je podle Teorella, Torcala a Montera aktivitou obyčejných občanů, kteří se zaměřují na ovlivnění politických rozhodnutí (Teorell, Torcal, Montero 2007: 335). Tato definice byla však publikována před více než 15 lety. Od té doby se spousta věcí, nejen v politice, změnila a je proto třeba definici dále rozpracovat.

Za politickou participaci lze obecně považovat takové politické aktivity, které ovlivňují proces politiky. Aktivity spojené s tímto procesem se také označují za podmínku demokracie a indikátor vyspělosti a stability demokratického zřízení. Ne všechny aktivity spojené s politikou jsou ale klasifikovány jako součást politické participace (Vráblíková 2009: 868 a Vráblíková 2017: 124-127).

Mezi aktivity, které lze zařadit do politické participace patří účast ve volbách a referendech, členství v politických stranách a hnutích, účast na demonstracích, stávkách a protestech, podepsání petic nebo kontaktování politiků a úředníků (Allen, Pojmanová 2021: 4). Ne vždy se však občané do politického řízení zapojují. Pocit politické efektivity neboli účast a angažovanost občanů v politickém procesí a jeho ovlivňování závisí na tom, zda si samotní občané myslí a zda jsou přesvědčení o tom, že mají tyto aktivity nějaký smysl a že pomocí nich lze dosáhnout nějakého výsledku, který si osobně přejí (Linek 2017: 102).

3.3. Obecný rámec participace s veřejností

„Občané, kteří se zasazují o zájmy své čtvrti a svého okolí, kteří se zaujetím diskutují o malých i velkých problémech a projektech rozvoje města a zároveň energicky a přesvědčivě reprezentují svůj vlastní názor, rozvíjejí nové myšlenky a získávají pro ně podporu, utvářejí tvář a rozvoj města.“ (Müller in Handbuch zur partizipation 2012: 4).

V současnosti neexistuje jednotný formát či manuál k tomu, jak správně postupovat při participaci občanů v plánování projektů. Pro vysvětlení základních principů jsem v této kapitole využil participační manuály od participátorů z Prahy, Vídně a Londýna (Návrat, Brlík, Macáková aj. 2016/ Arbter 2012/ Involve 2005).

Na začátku participace je podle expertů z IPRu důležité se vůbec rozhodnout, zda participaci s veřejností provést. Participátoři musejí zhodnotit zda mohou výstupy ze zapojení veřejnosti změnit podobu návrhu, zda mají dostatek finančních a lidských zdrojů pro efektivní zapojení veřejnosti nebo zda má veřejnost k tomuto návrhu politickou podporu. Participátor by si poté měl vymezit jasné cíle, kterých by chtěl pomocí participace dosáhnout (Návrat, Brlík, Macáková aj. 2016: 23-25).

Při každé participaci je důležité si jasně vymežit cílovou skupinu obyvatel, kteří se budou participace aktivně účastnit. Manuál participace z Vídně rozděluje veřejnost do tří základních skupin. První skupinou je široká veřejnost, tedy zainteresovaní jednotlivci a občanské iniciativy. Druhou skupinu tým autorů definuje jako organizovanou veřejnost. Do této skupiny jsou zařazeny zájmové skupiny nebo místní organizace. Posledním typem cílové skupiny je odborná veřejnost, která představuje expertní jednotlivce či skupiny na konkrétní témata. Participátor by měl rovněž vytipovat i jiné zainteresované aktéry, kteří se budou participace účastnit jako sledovatelé, jsou jimi například politici, úředníci, developeři i projektanti projektů (Arbter 2012: 9).

Nejdůležitější částí procesu participace je správné zvolení metody pro zapojení veřejnosti. Žádná metoda zapojení občanů není nejlepší, nebo nejhorší. Je třeba vybrat tu správnou pro daný účel a kontext. Klíčové, pro výběr správné metody, jsou následující parametry: vhodný počet respondentů, role účastníků, rozpočet participace a délka procesu (Involve 2005: 50-51).

Autorské týmy využívají dlouhé seznamy participačních metod k zapojování veřejnosti, pro potřeby mé bakalářské práce jsem vybral tyto nejzákladnější metody s porovnáním intenzit v jednotlivých parametrech, tak abych demonstroval jednoduché porovnání vybraných aktivit:

Tabulka č. 1: Vybrané metody participačních postupů

Metoda	Počet účastníků	Rozpočet v Kč	Počet personálu	Délka přípravy	Délka procesu	Délka zpracování
Dotazníkové šetření	stovky až tisíce	50-200 000	5-20	1 měsíc	1 měsíc	1 měsíc
Komunitní vycházka	10–60	do 50 000	méně než 5	nelze určit	1 měsíc	2 hodiny
Konzultační stánek	stovky až tisíce	do 50 000	5-20	nelze určit	1,5 měsíce	1-3 dny
Kulatý stůl	10-20	do 50 000	méně než 5	1 měsíc	1,5 hodiny	1 týden
Mediace	10-30	do 50 000	5-20	nelze určit	nelze určit	průběžné
Online platformy	neomezený	50-200 000	5-20	3 měsíce	týdny	nelze určit
Plánovací turné	desítky až stovky	více než 200 000	více než 20	7 měsíců	5 měsíců	1 měsíc
Sociologické šetření	neomezený	50-200 000	5-20	2 měsíce	několik měsíců	2 měsíce
Sousedské setkání	10-12	50-200 000	5-20	2 měsíce	2 hodiny	2 týdny
Veřejné projednání	stovky	do 50 000	5-20	1 měsíc	2-3 hodiny	2 týdny

Zdroj: Návrat, Brlík, Macáková, aj. 2016/ Involve 2005
Zpracování: autor

3.4 Participace v České republice

Legislativní rámec

Česká republika, která využívá systém zastupitelské demokracie, je v principu řízena volenými zástupci v politických stranách a hnutích. Občané si ve volbách vybírají kandidáty a politická uskupení k tomu, aby je zmocnili k vykonávání rozhodnutí v oblasti veřejné správy. Přístup veřejnosti do rozhodovacích procesů je tak omezený a řízen platnými zákony (Kulíková 2009: 17).

Jedním z hlavních zákonů, který upravuje participaci občanů v rámci obecní samosprávy je Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, který udává rámec práv občanů. Na základě tohoto zákona se mohou občané vyjadřovat k projednávaným záležitostem na zasedáních zastupitelstev obcí, na nich se mohou vyjadřovat k návrhům obecních rozpočtů, požadovat projednání záležitostí v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce a podávat orgánům obce návrhy a připomínky, kterými se musí obec bezodkladně zabývat.

Klíčový zákon upravující dostupnost informací je Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Zákon ukládá povinnost povinným subjektům, tedy státním orgánům, územním samosprávným celkům a jejich orgánům a veřejným institucím, poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti. Informace jsou zveřejňovány na žádost právnických či fyzických osob a nebo jsou ze zákona povinně zveřejněné.

Hlavním zákonem, který upravuje participaci občanů v plánování projektů, je Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu. Na základě tohoto zákona orgány veřejné správy připravují územně plánovací dokumentace, které vymezují také pravidla fyzickým i právnickým osobám s nakládáním jejich nemovitého majetku. Zákon nařizuje zveřejňování písemných dokumentů, které souvisejí s územním plánováním, stanovuje také informování veřejnosti a umožňuje podávání připomínek a námitek. Na obecní úrovni zákon upravuje také dokumentace územních plánů. Jejich vypracování může navrhnout kterýkoliv občan obce. Veřejnost má také dle zákona právo nahlížet do dokumentace a zapojit se do fáze příprav

konceptu i samotného návrhu plánu. Důležitým nástrojem je pak možnost podávat připomínky a námítky k těmto dokumentacím. Připomínky může podat každý občan obce, námítky mohou vznášet pouze vlastníci pozemků a staveb dotčených návrhem (Kulíková 2009: 20).

Posledním zmíněným zákonem, prostřednictvím kterým má veřejnost možnost ovlivnit chod věcí ve statutárním celku, je Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu. Tento zákon umožňuje občanům, prostřednictvím přípravného výboru, podat návrh na konání místního referenda v případě, že získá dostatečnou podporu občanů a jejich hlasů. Pro konání referenda je nutné získání podpisu alespoň 30 % občanů v obcích do 3 000 obyvatel, 20 % občanů v obcích do 20 000 obyvatel, 10 % občanů v obcích do 200 000 obyvatel a 6 % občanů v obcích nad 200 000 obyvatel. Referendum je závazné pokud v něm hlasovalo nejméně 35 % oprávněných občanů zapsaných v seznamu oprávněných voličů. Pro závazné rozhodnutí je důležité, aby jeden z návrhů získal alespoň 50 % hlasů a zároveň pro něj hlasovalo alespoň 25 % oprávněných občanů.

Příklad participace

Jako příklad participace s občany při plánování většího projektu v České republice jsem vybral rekonstrukci a revitalizaci Vítězného náměstí v MČ Praha 6 a dostavbu jeho 4. kvadrantu. Vítězné náměstí je již desítky let středobodem pražských Dejvic. Vítězné náměstí je ale také pomyslnou křižovatkou prakticky všech druhů dopravních prostředků. Kříží se zde linky tramvají, autobusů a metra. V neposlední řadě jim také projíždí velké množství osobních automobilů. „Kulaťák“, jak se Vítěznému náměstí říká, je tak skvělým místem pro setkávání, ale také místem, které je k občanům poměrně nepřizpůsobený.

Jelikož se rekonstrukce náměstí dotkne občanů, kteří zde dlouhodobě žijí, studují nebo pracují, rozhodla se MČ Praha 6 ve spolupráci s MHMP zjistit od občanů představy, které mají o rekonstrukci a dostavbě náměstí mají.

V průběhu příprav rekonstrukce a dostavby náměstí proběhly separátně dva druhy participací. První participaci k plánované rekonstrukci Kulaťáku iniciovala MČ

Praha 6 prostřednictvím expertního týmu z organizace Arnika – Centrum pro podporu občanů. Druhá participace, kterou řídila společnost Ateliér pro veřejnou debatu, se zabývala názory občanů na dostavbu 4. kvadrantu u budov vysokých škol (Praha 6 2017).

Během první participace, kdy se konaly veřejná setkání, radniční fóra, sběry podnětů v terénu nebo společné vycházky s občany, se vykonavatelům setkání podařilo zjistit mnoho zajímavých návrhů a podnětů. Mezi těmi hlavními figurovalo zachování oblíbených farmářských trhů, které občané využívají nejen k nákupům ale i k neformálním setkáním. Občané si také přáli zachování zelených ploch a ledového kluziště, které se zde tradičně provozuje. Jako problém respondenti uvedli přetíženou dopravu, nepřizpůsobivost náměstí k chůzi, vysoký hluk, špatné ovzduší nebo roztržité zastávky MHD po celém obvodu náměstí. Od rekonstrukce náměstí účastníci očekávají více míst k posezení, umístění vodních prvků, usnadnění pohybu pro chodce (mimo jiné i podchody pod náměstím), jednotný mobiliář nebo umístění významného prvku do středu náměstí (Praha 6 2017).

Po vypsání urbanisticko-architektonické soutěže zvítězil návrh studia Pavel Hnilička Architekti, který zohledňuje významnou část návrhů od občanů. V návrhu figuruje široké stromořadí s posezením a vodními prvky, ucelená síť zastávek MHD, místo pro pořádání trhů a nová dominanta v podobě monumentu ve středu náměstí (Hrubešová, Zapletal, Hložka, Vodák 2018: 12-13).

Druhá participace, vykonávána AVD, měla za úkol zjistit potřeby zainteresovaných aktérů při stavbě 4. kvadrantu Vítězného náměstí. K tomuto řešení využila MČ Praha 6 služby expertního týmu na participaci s občany. Tým expertů připravil pro veřejnost informační stánky a procházky po území, kde mohli občané vznášet své postřehy a náměty. Občané pro vznášení svých nápadů mohli využít také online dotazník. Každý občan se mohl stát rovněž členem konzultační skupiny, která řešila konzultace podkladů soutěže (ONPLAN 2023: online).

Z výsledku šetření je jasné, že si zapojení respondenti nejvíce přejí integraci zeleně do nové výstavby, veřejně přístupné vnitrobloky se střechami s výhledem na okolí, zvýšení občanské vybavenosti v podobě kaváren, barů, restaurací nebo drobných

obchodů. V lokalitě také podle respondentů chybí kulturní zázemí pro místní obyvatele. Pro velkou část respondentů je také důležité přímé napojení budov na přilehlý areál univerzitního kampusu. V neposlední řadě by rádi respondenti viděli zkvalitnění a zjednodušení přestupů mezi linkami MHD (ONPLAN lab s.r.o. 2022: 14).

3.5 Participace v zahraničí

Participace ve vyspělých demokratických zemích je pravidelnou součástí při plánování rozvoje měst a obcí. Pro příklad participace z těchto zemí jsem si vybral plánování Crossrail v Londýně a zdejší přístup k zapojování veřejnosti do plánování této dopravní infrastruktury. V rámci projektu Crossrail byla v Londýně dobudována linka Elizabeth Line, která spojila východní a západní část města s centrálním Londýnem. Nová železnice umožnila zkrátit dobu jízdy statisícům obyvatelům do klíčových částí v centru Londýna a pomohla zklidnit MHD po celém městě (Silva, Paris 2015: 151).

Projekt byl řešen prostřednictvím Cross London Rail Links Ltd (společnost ve veřejném vlastnictví). Ta se zavázala úzce spolupracovat s vládními i statutárními orgány a všemi dalšími, kteří měli zájem na projektu spolupracovat. Společnost se zaměřila na participaci se širokou veřejností, uživateli železniční dopravy, komunitními skupinami, statutárními orgány a členy místních zastupitelstev. Společnost nejprve informovala dotčené subjekty o plánované výstavbě Crossrail prostřednictvím letáků a inzerce v tiskovinách. Poté začala přímá participace se zapojením veřejnosti do projektu. Byl vytvořen nonstop přístupný helpdesk. Na desítkách míst po celém Londýně byly vytvořeny informační panely, byly rozeslány tisíce emailů a dopisů s popisem projektu a pozvánkami do participačních středisek, kde se shromažďovali všechny podněty od veřejnosti (Crossrail 2005: 3-5).

Do participačních středisek zavítalo osobně téměř 10 000 návštěvníků. Další desítky tisíc lidí zavítaly na jejich webové stránky a stovky lidí využily nonstop helpdesk. Během participace bylo identifikováno zhruba 8 000 připomínek a návrhů. Z analýzy výsledků bylo zjištěno, že 85 % zúčastněných aktérů není proti výstavbě této železnice. Nejčastější obavy měli dotazovaní ze znečištění ovzduší během výstavby, dopravních komplikací, hluku a obavy z odkupů pozemků (Crossrail 2005: 6-10).

4 PRAŽSKÉ METRO

Dnes má síť metra v Praze více než 65 kilometrů tratí. Cestující mohou využít celkem tři linky metra, zelenou linku A, žlutou linku B a červenou linku C. Na všech trasách se nachází celkem 58 stanic, z toho 3 jsou rovněž přestupními (Fojtík, Prošek 2014).

První zmínky o vybudování podzemní dráhy v Praze přinesl už na konci 19. století Ladislav Rott. Ten chtěl pro vybudování podzemní dráhy využít rozsáhlé asanační a kanalizační práce. Kancelář elektrických podniků však tento projekt zamítla a úvahy o vybudování metra tak přesunula až do století dvacátého. Po vleklých debatách během začátku 20. století, období 1. republiky a 2. světové války rozhodla o výstavbě metra až vláda Československé socialistické republiky v roce 1967 po vzoru měst v Sovětském svazu (Burian 2010: 11-20).

První provoz pražského metra byl zahájen v květnu roku 1974 na lince C. První vozy metra se projely s cestujícími na sedmikilometrovém úseku Kačerov – Pankrác – Vyšehrad – Muzeum – Sokolovská (dnešní stanice Florenc). Linka A se začala budovat v roce 1973 a její první provoz se uskutečnil v roce 1978 mezi stanicemi Náměstí Míru a Leninova (dnešní stanice Dejvická). Linka B pražského metra začala přepravovat cestující v listopadu roku 1985 mezi stanicemi Smíchovské nádraží a Sokolovská (dnešní stanice Florenc) (Kubát, Vachtl, Jacura, Týfa 2004).

4.1 Linka D

Linka D pražského metra je budoucí čtvrtou linkou soustavy podzemních drah v Praze. Cílem vybudování této trasy je zlepšení problematické dopravní situace v oblasti Krče, Lhotky a Libuše. Nová linka by také měla podchytit značnou část osobní automobilové dopravy přijíždějící do centra z jihu města pomocí P + R parkovišť u stanic metra. Trasa D také v budoucnu vytvoří kapacitní rezervu při přerušení trasy C a prohloubí integraci dalších typů MHD. Základní úsek nové trasy D je značen I.D. Linka bude obsahovat celkem 10 stanic a bude měřit deset a půl kilometru. Součástí trasy Náměstí Míru – Depo Písnice jsou tyto stanice: Náměstí Míru, Náměstí Bratří

Synků, Pankrác, Olbrachtova, Nádraží Krč, Nemocnice Krč, Nové Dvory, Libuš, Písnice, Depo Písnice. Linka D (I.D) je rozdělena do 3. etap výstavby:

- I.D1 Pankrác – Nové Dvory;
- I.D2 Nové Dvory – Depo Písnice;
- I.D3 Pankrác – Náměstí Míru.

V budoucnu se plánuje také rozšíření linky D ze stanice Náměstí Míru a vybudování větvení trasy v její jižní části (IPR 2015: 9-10).

O vybudování linky D se hovořilo již na začátku 90. let minulého století, kdy začaly probíhat první jednání o vybudování čtvrté linky pražského metra. Během začátku 21. století probíhalo několik nezávislých studií o vedení trasy a jejího možného rozvoje. V roce 2007 proběhla studie možností financování linky D za pomoci PPP projektů. V rámci této studie bylo také potvrzeno vedení trasy v úseku Náměstí Míru – Depo Písnice. O financování pomocí PPP projektu však nebylo na MHMP rozhodnuto. Mezi lety 2010 a 2011 vznikla dokumentace pro územní rozhodnutí a EIA. V rámci této dokumentace bylo rozhodnuto o tom, že metro D bude řízeno automatickým provozem bez řidiče s využitím oddělovacích stěn ve stanicích metra. V roce 2014 byla dokončena dokumentace pro stavební povolení a ukončeno územní řízení. Studie proveditelnosti byla dokončena a schválena v roce 2015 (IPR 2015: 15-18).

Geologický průzkum (nultá etapa) začal v červnu roku 2019 a byl dokončen v prvním čtvrtletí roku 2022. Samotná stavba první části metra, I.D1 mezi stanicemi Pankrác – Nové Dvory, začala v polovině roku 2022. Cestující se budou moci projet novým metrem v roce 2027, kdy se plánuje zprovoznění částečného úseku. Celá trasa D (I.D) by měla být, podle harmonogramu DPP, dokončena v roce 2029 (DPP 2022: online).

5 DATA A METODY

5.1 Kvalitativní výzkum

Pro svou bakalářskou práci jsem se rozhodl využívat kvalitativní přístup výzkumu při sběru dat. Tento druh přístupu mi lépe pomůže přenést získaná data do teoretické roviny a následně z nich lépe pochopit provázanost a kvalitu dat. Výzkum v mém případě také lépe odpoví na mé výzkumné otázky.

„Kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní, holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách.“
(Creswell in Hendl 2008: 48)

Pro kvalitativní výzkum jsou typické delší a intenzivní kontakty s terénem nebo situací jedince či skupiny jedinců, při kterých se výzkumník snaží získat integrovaný pohled na předmět studie na jeho kontextovou logiku a na explicitní i implicitní pravidla, která fungují v dané oblasti. Hlavním instrumentem je výzkumník sám. Typy dat v kvalitativním výzkumu obsahují přepisy poznámek z pozorování a rozhovorů, fotografie, audio a videozáznamy, deníky, komentáře, poznámky a další data, která přibližují zkoumaný subjekt. Hlavním úkolem je podle Hendla objasnit, jak se lidé v daném prostředí a situaci dobírají pochopení toho, co se děje, proč jednájí určitým způsobem a jak organizují své všednodenní aktivity a interakce (Hendl 2008: 49-50).

5.2 Cílová skupina

Pro účely mého výzkumu jsem si vytyčil jednotlivé aktéry a rozdělil je do tří skupin tak, abych mohl lépe porozumět jednotlivým motivátorům zapojených aktérů. První skupina zahrnuje obyvatele z dotčených oblastí, tedy občany z Prahy 4 a Prahy 12, kteří se aktivně zapojili do participace. Druhá skupina obsahuje hlavní zainteresované aktéry, kteří sami aktivně vykonávali participační akce s obyvateli. Do této skupiny jsem zahrnul zástupce expertního týmu na participaci s veřejností, vykonavatele participačních akcí z IPRu, zástupce Magistrátu hl. města Prahy a zástupce

developerské společnosti. Třetí skupinu tvoří zástupci z řad politiků, kteří byli zvoleni do zastupitelstev v dotčených městských částech Praha 4 a Praha 12. Po vymezení těchto skupin jsem vytvořil jmenný seznam zapojených respondentů na základě doporučení Terezy Fasurové a Anny Kuryviálové z Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy a metody Snowball.

Metoda Snowball (metoda sněhové koule) je v Příručce k provádění výběru metodou sněhové koule definována jako proces získávání respondentů do výzkumného vzorku od již známého nebo známých respondentů, kteří odkazují na zapojení dalších vhodných aktérů do výzkumného souboru (Hartnoll, Griffith, Taylor, Hendricks, aj. 2003: 19). Takto vytipované aktéry jsem poté kontaktoval prostřednictvím telefonu a emailu s žádostí o poskytnutí rozhovoru pro potřeby výzkumu bakalářské práce. Finální výzkumný soubor je tvořen osmi respondenty.

Tabulka č. 2: Rozdělení respondentů do skupin

1. skupina zástupci občanů a spolků MČ Praha 4 a MČ Praha 12	1.	Petra Rejchrtová	občanka MČ Praha 4
	2.	Hana Lelková	občanka MČ Praha 12
2. skupina hlavní zainteresovaní aktéři, experti na danou problematiku	3.	Tereza Fasurová	zástupce Institutu plánování a rozvoje
	4.	Jakub Sklenka	zástupce Reflecta Development
	5.	Jindřich Pinc	zástupce Ateliéru pro veřejnou debatu
	6.	Anna Kuryviálová	zástupce Magistrátu hlavního města Prahy
3. skupina zástupci MČ Praha 4 a MČ Praha 12	7.	Jan Adamec	tehdejší starosta MČ Praha 12
	8.	Alžběta Rejchrtová	tehdejší radní MČ Praha 4

Zdroj: autor 2023

Zpracování: autor

Rozhovoru se zúčastnilo celkem deset respondentů. Dva respondenty, konkrétně Michala Pajskra, architekta MČ Praha 12 a Evu Tylovou, zastupitelku hlavního města Prahy, jsem však do závěrečného výzkumného souboru nezahrnul. Získal jsem totiž již dostatečné množství informací z místa působení těchto respondentů. Zároveň jsem chtěl zachovat vyváženost zastoupení jednotlivých skupin.

5.3 Představení respondentů

Mgr. Jan Adamec

Jan Adamec je bývalým starostou Městské části Praha 12. V současné době je za Českou pirátskou stranu zastupitelem MČ Praha 12, členem kontrolního výboru, členem komise územního rozvoje a veřejného prostoru a členem komise pro digitalizaci a inovaci.

Mgr. Tereza Fasurová

Tereza Fasurová je v současné době zaměstnankyní Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy. Je členkou Kanceláře participace v Sekci vnějších vztahů. Zabývá se participačními procesy.

Ing. Anna Kuryviálová

Anna Kuryviálová je rovněž zaměstnankyní IPRu v Sekci rozvoje města. Zároveň je specialistkou na architekturu a územní plánování. V době, kdy probíhala participace na lince D, byla součástí Odboru územního rozvoje na MHMP v oddělení územně plánovacích dokumentací.

PaedDr. Hana Lelková

Hana Lelková je občankou Prahy 12 (sídliště Kamýk) a je ve vedení spolku Náš Kamýk, který se snaží o zachování příjemného života pro občany na sídlišti Kamýk.

Ing. Jindřich Pinc

Jindřich Pinc v současné době působí v Ateliéru pro veřejnou debatu a zabývá se procesem občanské participace.

Mgr. Alžběta Rejchrtová

Alžběta Rejchrtová je v současné době zastupitelkou MČ Praha 4 za uskupení Praha 4 sobě – sousedé a nezávislí. Je také členkou komise pro územní rozvoj. V době participace na lince D byla členkou Rady MČ Praha 4 a radní pro územní rozvoj.

Mgr. Petra Rejchrtová

Petra Rejchrtová je občankou z Prahy 4 a zároveň členkou zastupitelstva MČ Praha 4. V době procesu participace byla také radní za MČ Praha 4.

JUDr. Jakub Sklenka

Jakub Sklenka je jednatelem společnosti REFLECTA Facility s.r.o. a zároveň předseda představenstva společníka REFLECTA Development a.s. V současné době zastupuje majitele pozemků v oblasti Nemocnice Krč a Nádraží Krč.

5.4 Etika výzkumu

Respondenti byli před samotným dotazováním seznámeni s účelem a průběhem rozhovoru i jeho etickými pravidly. Bylo jim sděleno jakým způsobem se bude rozhovor nahrávat a jak se bude následně nakládat s poskytnutými daty i jejich osobními informacemi. Byli ubezpečeni, že nahrávka rozhovoru slouží pouze k přepisu rozhovoru a následně bude nahrávka vymazána. Všichni účastníci souhlasili s veřejným sdílením svých názorů, práce tak není spojena s etickými riziky. Na závěr poučení o etice výzkumu byli respondenti požádáni o podpis informovaného souhlasu (Příloha č. 1).

5.5 Scénář rozhovoru

Pro potřeby rozhovorů jsem sestavil osnovu základního polostrukturovaného rozhovoru (Příloha č. 2), která mi udávala rámec otázek pro všechny tři skupiny respondentů. Obecný základ rozhovoru byl rozdělen do několika částí. Nejprve jsem se ptal na přímé zapojení respondenta do participačních akcí a jakou v nich hrál daný dotazovaný roli. Bylo důležité zjistit, zda se daný respondent vůbec zúčastnil těchto jednání, protože je výzkum založen zejména na těchto aktérech.

Poté následovala část, kde jsem zjišťoval jakou roli daný člověk v participaci hrál. Zajímalo mě o samotný průběh participace, její problémy a cíle. Snažil jsem se zjistit jaké metody a strategie byly během participace využity a jakým postupem se ubírala. Další část rozhovoru se věnovala konkrétním výsledkům a výstupům participace. Cílem tohoto oddílu dotazování bylo zjistit, jaké názory a podněty vznášeli jednotliví aktéři během participačních událostí a jakým způsobem na ně bylo nahlíženo. Poslední částí rozhovoru bylo obecné popsání vlastního pohledu na zapojení veřejnosti do plánování a rozvoje města. Dotyční odpovídali na otázky ohledně jejich zkušeností z minulosti z participačních akcí a zároveň vlastní zhodnocení procesu.

Tento obecný scénář byl aplikován pro rozhovory se všemi aktéry. V každé skupině respondentů byl však kladen důraz na jiný typ otázek. Pro aktéry z první skupiny (občané) byl kladen důraz na jejich osobní názory a podněty vznášené k plánování okolí stanic metra D. Zástupců druhé skupiny jsem se ptal mimo jiné i na obecnější formu participace a její průběh. Rozhovor se třetí skupinou, tvořenou zástupci městských částí, se mimo jiné zabýval jejich osobním pohledem na participaci s veřejností.

5.6 Sběr dat

Sběr dat od respondentů probíhal od března do dubna roku 2023. Rozhovory se zástupci městských částí probíhaly primárně v jejich kancelářích na úřadech městských částí. Rozhovory se zainteresovanými aktéry z druhé skupiny probíhaly v místě výkonu jejich práce a s občany ale i některými členy z druhé skupiny jsem se primárně bavil o tématu v komerčních zařízeních, jako jsou například kavárny. Jeden rozhovor proběhl online formou z důvodu nemoci zúčastněného respondenta.

Mou snahou bylo zajistit klidné prostředí pro dotazování bez rušivého okolí. Většina schůzek trvala zhruba devadesát minut. Do této doby je však započítán i čas, při kterém jsme se bavili s respondentem o samotném vymezení mého výzkumu a dialogu, který si respondenti nepřáli zaznamenávat, v této části jsme se bavili o důvěrnějších a interních informacích pro lepší pochopení problému.

Poslední částí sběru dat byla samotná transkripce zvukového záznamu, který byl pořizován dvěma zařízeními (mobilní telefon a notebook). Text byl přepisován do textového souboru. Rozhovor byl přepsán celý, kromě částí, které si dotazování nepřáli veřejně sdílet. Zároveň byl přepis rozhovorů očištěn o opakující se slova a gramatické přeřeky. Transkripce byla zachována s autentickými slovními spojeními. A je na vyžádání k propůjčení.

Citace uvedené v kapitole 6 byly převedeny z hovorového jazyka do spisovné a textové formy tak, aby splňovaly náležitosti gramatické správnosti českého jazyka.

5.7 Metody vyhodnocování dat

Pro interpretaci rozhovorů jsem využil metodu kódování. Hendl kódování vysvětluje jako rozkrytí dat k jejich následné interpretaci, konceptualizaci a nové integraci. Ve své knize popisuje 3 typy kódování: otevřené, axiální a selektivní. Pro interpretaci mnou provedených rozhovorů jsem využil metodu otevřeného kódování, které podle autora odhaluje v datech určitá témata. Kódovány mohou být samostatná slova, odstavce ale i celé texty (Hendl 2008: 246-247).

Důležitou částí mého výzkumu byly také dokumenty s jednotlivými výstupy, zprávami a výsledky z participačních událostí. V těchto zprávách jsou popsány konkrétní podoby participačního procesu, samotný průběh i jeho výsledky, tedy data zjištěná jednotlivými participátory. Vyhodnocení těchto dokumentů mi pomohlo objasnit sporné body a nejasnosti. Získal jsem díky těmto zprávám ucelenější pohled na výstupy participací a mohl je tak porovnat s výsledky mého vlastního zkoumání. Díky nejen těmto datům se mi povedlo odpovědět na mé výzkumné otázky.

Z analýzy dat jsem identifikoval celkem tři kategorie kódů. Identifikované kategorie odpovídají tématům, které jsem si stanovil ještě před sběrem dat. Hlavní kategorií výzkumu je Participace veřejnosti, na které stojí celý můj výzkum. V té jsem objevil celkem sedm kódů, o kterých hovořili a částečně se na nich shodli i zapojení aktéři. Díky názorům a postojům hlavních aktérů z obou úseků k zapojování veřejnosti jsem srovnal důvody, které vedly aktéry k zapojování či naopak k nezapojování veřejnosti do plánování lokalit. Druhou kategorií je Územní studie. ÚS je nástroj, díky kterému se participace při plánování konala. I proto se v této kategorii zaměřuji spíše na popis její evaluace aktéry než na její obsah. Poslední kategorií jsou Návrhy veřejnosti. Podněty jsem okódoval do 5 témat podle nejčastějších četností z data. Kódy znázorňují nejčastější potřeby obyvatel ve svém okolí. Hlavními tématy se stala výstavba nových budov a jejich velikost. Tento kód potvrzuje to, že okolí metra je lukrativní místo pro developery, kteří zde plánují stavět rozsáhlé komplexy budov za účelem zisku. Pro lepší znázornění jsou kategorie s kódy vypsány v následující tabulce.

Tabulka č. 3: Seznam kategorií a kódů

PARTICIPACE VEŘEJNOSTI	Kladný postoj
	Záporný postoj
	Politická role
	Komunikace
	Zpětná reflexe
	Koronavirus
	Inspirace
ÚZEMNÍ STUDIE	Limity
	Kladné hodnocení
	Nedostatky
NÁVRHY VEŘEJNOSTI	Nová výstavba
	Občanská vybavenost
	Kulturně společenská zařízení
	Korekce výšek budov
	Ochrana přírody

Zdroj: autor 2023
Zpracování: autor

6 VÝZKUM

V první části výzkumu je představeno shrnutí participačního procesu a zapojení veřejnosti v plánování a rozvoji jednotlivých stanic metra D. U každé stanice je postupně popsán způsob, jak se veřejnost zapojovala do plánování, jsou představeny nejvýznamnější a nejdůležitější podněty ze strany občanů a následná interpretace jednotlivých územně plánovacích dokumentací.

V druhé části jsou interpretovány výsledky rozhovorů se zapojenými respondenty. Jsou vyzdvíženy sporné body, názory zainteresovaných aktérů a komparace těchto výstupů. Pro potřeby této části jsem rozdělil data do 3 vytyčených kategorií a následných témat podle mého rozvržení kódování.

V závěrečné fázi je shrnut celý proces participace s veřejností na lince D. Tato část obsahuje také zhodnocení procesu.

6.1 Participace ve stanicích metra D

Depo Písnice

První a zároveň konečná stanice linky D Depo Písnice nemá dodnes jasně definovaný rozvoj a řešené území. Zástupkyně IPRu Tereza Fasurová však dodala, že je v plánu tuto stanici koncipovat stejným stylem jako další 3 stanice metra (Písnice, Libuš, Nové Dvory), kde zadával UZR MHMP územní studie se zapojením veřejnosti, tak aby i rozvoj této lokality zohlednil požadavky místních obyvatel (Fasurová 2023: rozhovor).

Písnice

Stanice Písnice je první stanicí, kde byla veřejnost zapojena do zpracování územní studie. Ta byla zadána v srpnu roku 2018 odborem územního rozvoje Magistrátu hl. m. Prahy ve spolupráci s MČ Praha-Libuš a Institutem plánování a rozvoje hl. m. Prahy. Zpracovatelem územní studie bylo vybráno studio Tb-a (Tomáš Beneš architekt). ÚS nebyla rozdělena do několika částí, jako řešené studie v ostatních stanicích metra. Studie řešila 3 základní části v oblasti nové stanice metra. Zajímala se o bezprostřední okolí stanice metra, přilehlé sídliště Písnice a navazující krajinné rozhraní (IPR 1, 12/2021: online).

Ještě před začátkem zpracování ÚS, v červenci 2018, pořídil IPR sociologické šetření pro řešenou lokalitu. Z výsledku šetření vyplývá, že největšími problémy, které občany nejvíce trápí, je nedostatečná kapacita ve vzdělávacích zařízeních pro děti, nedostupnost kulturních a zdravotnických zařízení, nedostatečná možnost nákupu spotřebního zboží a špatná dopravní obslužnost. Za největší výhodu lokality občané považují možnosti rekreace a sportu v přílehlé přírodě (Beneš 2020).

V analytické části ÚS se veřejnost mohla zapojit do setkání v lokalitě a následné urbanistické vycházce v listopadu roku 2018. Z tohoto setkání byly vypracovány výsledky, které sloužili jako podklad pro zpracovatele ÚS. Občané se během těchto akcí negativně vyjádřily ke kvalitě cyklistické infrastruktury, nedostatečnému množství parkovacích míst, zvýšené dopravní zátěže v lokalitě, dostupnosti služeb ale i bezpečnosti v okolí tržnice SAPA. Stavbu linky D občané vítají, mají však obavy z dopravních omezení, prachu a hluku během její výstavby. Veřejnost by v rámci rozvoje území uvítala v lokalitě nové občanské služby, menší obchody, namísto velkých supermarketů a obchodních center, kostel, doplnění ploch k rekreaci o sportovní vyžití (hřiště, in-line dráha), zachování a zlepšení kvality zeleně u stávající obytné zástavby. Zároveň vyjádřily silný nesouhlas k nové výstavbě v území krajinného rozhraní mezi Starou Písnicí a sídlištěm Písnice (Beneš 2020).

V rámci projednání byl návrh ÚS v průběhu léta kontrolován UZR MHMP, MČ i IPRem. Výsledný návrh byl poté předložen veřejnosti. V rámci této fáze bylo rovněž možné návrh připomínkovat a to do prosince 2019. Studie byla na základě těchto připomínek posléze upravena. V listopadu 2019 proběhlo v CAMPu veřejné jednání nad návrhem studie a poté se uskutečnila prezentace návrhu v místě řešené lokality. Výstupní ÚS byla zadavatelem schválena v listopadu roku 2020 (IPR 1, 12/2021: online).

Libuš

Druhou stanicí se zapojením veřejnosti do zpracování ÚS je stanice Libuš. ÚS byla zadána na UZR MHMP v prosinci 2018 na základě podnětů MČ Praha 12 a MČ Praha-Libuš. V lednu příštího roku proběhlo výběrové řízení na zpracovatele studie, kterým se stali UNIT architekti s. r. o. Územní studie byla rozdělena na dvě základní části, analytickou a návrhovou. Participace veřejnosti probíhala v obou částech ÚS. Pro zkvalitnění participačního procesu využil IPR také služby externího týmu, který se specializuje na zapojování veřejnosti do projektového řízení, Ateliéru pro veřejnou debatu. Tento dodavatel také zajistil shrnující výstupy z participace s veřejností (IPR 2, 12/2021: online).

V první části participace, v analytické části, se veřejnost v březnu 2019 zapojila do vycházky po řešeném území a následné diskusi u kulatých stolů. Těchto akcí se zúčastnilo 180 občanů a bylo sesbíráno více než 450 podnětů. Vycházku a jednání u kulatých stolů vedli nejenom zaměstnanci IPRu ale hlavně členové externího týmu z AVD (UNIT architekti 2020). Během vycházky a setkání členové AVD zjistili, že občané nechtějí v Libuši především naddimenzované stavby, které by podle nich měli negativní dopady na úbytek zeleně, snížení počtu parkovacích míst, stínění stávající zástavbě a porušení charakteru sídliště. Mezi nedostatky lokality občané uváděli nedostatek občanské vybavenosti (lékařská péče, lékárna, pošta, obchody, pohostinství, aj.), nedostatek školních kapacit na všech úrovních vzdělávacích zařízení (MŠ, ZŠ i SŠ) a chybějící komunitní a kulturní centrum. Od stavby metra D si lidé plánují zlepšení dopravní obslužnosti a lepší návaznost celé MHD. Velkým tématem je také průchodnost sídliště a jeho napojení na přírodní plochy (AVD 2019). Podkladem pro zpracovatele ÚS bylo také sociologické šetření společnosti ppm factum, které zadal IPR. Výstup a zhodnocení tohoto výzkumu, do kterého se zapojilo téměř 700 občanů řešené lokality, potvrzuje výstupy AVD z vycházek a setkání. Lidé i v tomto šetření potvrdili kladný vztah k přírodě a zároveň se negativně vyjádřily k nedostatkům nákupních možností, dopravní dostupnosti, nedostatku parkování nebo absenci kulturního centra (ppm factum 2019).

V rámci návrhové části se občané sešli na dvou setkáních v Kulturním centru Novodvorská, kde byl představen architekty návrh ÚS. Veřejnost mohla komentovat a diskutovat u kulatých stolů nad tímto návrhem. Po vyhodnocení těchto setkání byl návrh poupraven a následně předán ke kontrole a připomínkování zadavateli studie, IPRu a dotčeným městským částem. Diskuse nad projednáváním návrhu studie proběhla v listopadu 2019 v CAMPu a v ZŠ Smolkova v MČ Praha 12. Pořizovatel na základě této diskuse návrh ÚS schválil v listopadu 2020 (IPR 2, 12/2021: online).

Nové Dvory

Třetí a zároveň poslední stanicí, kde IPR participoval účast s veřejností, je stanice Nové Dvory. Územní studie na řešené okolí plánované stanice byla pořizena na základě podnětu Rady hl. m. Prahy. Zadání studie bylo zpracováno UZR MHMP v březnu roku 2021. Výběrové řízení na zpracovatele, konané v dubnu roku 2021, vyhrálo studio UNIT architekti, kteří zpracovávali ÚS i v okolí stanice Libuš. Stejně jako v předešlé územní studii, tak i zde je dokumentace rozdělena na analytickou a návrhovou část (IPR, 9/2022: online).

První fáze, která měla za cíl poskytnout zpracovateli studie názory místních obyvatel, se konala v červnu 2021. V tomto období IPR ve spolupráci s dalšími aktéry uspořádal pro občany i samotné zpracovatele studie dvě vycházky po řešeném území. Občané během vycházky mohli diskutovat a vznášet připomínky k návrhům studie. Procházka byla předem vytyčená IPRem a svou trasou zajistila návštěvu všech významných lokalit a míst v okolí budoucí stanice metra. Za účelem sběru dat byl v červnu vystaven také participační kontejner, prostřednictvím kterého umožňuje IPR občanům sdělovat své podněty a názory na daný projekt. Součástí participačního kontejneru byla také pocitová mapa, kde mohli návštěvníci nalepit barevné tečky na mapu, podle toho, jak se v daném místě cítí. Nejpříjemnějším místem je podle zapojených respondentů zelená plocha u Jalového Dvora, tzv. Jalodvorská louka. Místa, kde se občané cítí nejvíce nekomfortně, byly naopak ty se zvýšenou hustotou dopravy. Během analytické části byla vytvořena také online a offline anketa, ve které téměř polovina zapojených (44 %), z celkového počtu 388 respondentů, uvedla, že za nejvýznamnější součást území považují Jalodvorskou louku. Čtvrtina zapojených

uvedla, že je pro ně důležitý sportovní areál, který využívá pro různé potřeby služeb téměř 60 % zapojených respondentů (IPR 2021). V červenci 2021 bylo také společností ppm factum provedeno sociologické šetření zaměřeno na spokojenost s bydlením v lokalitě Nových Dvorů. Z rozboru odpovědí 588 respondentů vyplývá, že dotazovaní pozitivně hodnotí zeleň, klidné prostředí a občanskou vybavenost. Jako negativum vnímají naopak špatné spojení MHD, nepořádek a neudržované plochy. Od stavby metra lidé nejvíce očekávají lepší dopravní dostupnost, možnosti nákupů a rozvoje služeb, zároveň se však během výstavby linky obávají hluku, znečištění a dopravních komplikací (UNIT architekti 2022).

Návrh studie byl představen online v únoru 2022. Následná část participace (návrhová část) se odehrávala v témže období, kdy byl do řešeného území umístěn znovu participační kontejner s vystaveným návrhem územní studie. Příchozí občané mohli diskutovat nad tímto návrhem a podávat proti němu námítky. Tyto připomínky byly předány zpracovateli studie, který je posléze zapracoval. Studie byla po zapracování připomínek v říjnu 2022 schválena (IPR, 9/2022: online).

Nemocnice Krč

Stanice Nemocnice Krč je první stanicí mého vytyčeného druhého úseku, kde byl rozvoj okolí v rukou soukromých vlastníků pozemků. Nejvýznamnějším developerem, který rozvíjí území v okolí Thomayerovy nemocnice, je společnost Reflecta development a. s. V plánovém okolí budoucí stanice zastupuje majitele pozemků a sama zajišťuje urbanismus a rozvoj lokality (Jakub Sklenka 2023: rozhovor).

Během příprav projektu rozvoje území chtěla MČ Praha 4 vytvořit územní studii v této lokalitě, tak jako v předchozích. Její zakomponování do projektu bylo ale obtížné s ohledem na vlastnická práva pozemků v místě plánované studie. Praha 4 však i přesto zadala v roce 2016 návrh na vytvoření územní studie. Zhotovitelem se stal ATELIER L s. r. o. Návrh ÚS obsahoval urbanistickou analýzu území, kvalitativní šetření mezi klíčovými vlastníky, plánovací participační setkání s veřejností a reprezentativní dotazníkové šetření mezi obyvateli území (Atelier L 2016).

Z participačního setkání s veřejností bylo zjištěno, že občané hodnotí kladně nejvíce samotnou nezastavěnost území, která umožňuje více prostoru pro zelené plochy. Jako největší problém respondenti uvedli dopravní zátěž osobní dopravy a její nesystémovost. S vybudováním linky metra by občané rádi získali v lokalitě také nové služby. Mezi nejčastěji skloňovanými návrhy patřil mimo jiné plavecký bazén a nový společensko-kulturní sál. Odmítavý postoj občané kladli zejména vůči vzniku velkého obchodního centra, vytvoření autobusového uzlu a výstavbě vysokých kancelářských budov. Z dotazníkového šetření, do kterého se zapojilo celkem 200 osob (169 obyvatel oblasti a 31 zaměstnaných osob v lokalitě) vyplynulo, že více než 80 % dotázaných vnímá výstavbu metra jako pozitivní přínos pro oblast (Atelier L 2016 a Alžběta Rejchrtová 2023: rozhovor). Reakcí na návrh studie, od jednatele společnosti Reflecta Development pana Sklenky, byl výsměch (Jakub Sklenka 2023: rozhovor). I tak se však Alžbětě Rejchrtové podařilo prosadit, aby byla v tomto území zpracována územní studie, která bude zohledňovat také požadavky místních lidí. S MHMP vyjednala dohodu, že v rámci uzavření memoranda mezi městem a Reflectou Development, bude zpracování ÚS se zapojením veřejnosti.

Uzavření memoranda následovalo až po velmi vypjatém soudním konfliktu mezi MHMP a soukromým investorem. Podle Rejchrtové MHMP změnil podobu územního plánu v oblasti Nemocnice Krč, kdy zvýšil kód zastavěnosti, tak aby zde mohlo vyrůst více budov. Zároveň si ale vyhradilo velký pozemek, patřící soukromým vlastníkům, pro potřeby vzniku veřejného prostranství. Toto rozhodnutí soudně napadli soukromí vlastníci ve spolupráci s Reflectou Development. Soud změnu územního plánu zneplatnil a MHMP tak musel vyjít vstříc soukromým majitelům v čele s Reflectou Development. Magistrát se poté bál dělat nepopulární kroky a souhlasil s velkým množstvím návrhů developerů. V rámci memoranda sice zůstal vyšší kód zastavěnosti, ale prostor pro veřejné prostranství mohl po rozhodnutí soudu developer využívat tak, jak potřeboval on, bez ohledu na potřeby MHMP (Alžběta Rejchrtová 2023: rozhovor).

Dohoda mezi městem a developerem byla ujednána v čase, kdy městu vládli zastupitelé z minulého volebního období. S novým volebním obdobím přišla změna a dohodnuté memorandum mezi městem a Reflectou Development už žádný návrh

územní studie se zapojení veřejnosti neobsahoval. Snaha zastupitelů MČ Prahy 4 tak byla podle Rejchrtové hozena do koše (Alžběta Rejchrtová 2023: rozhovor).

Nádraží Krč

K dalším sporným dohodám došlo u stanice Nádraží Krč, kde měl podle Rejchrtové developer stavět původně dvě vyšší budovy, nakonec však tato dohoda neplatila a stavět se má podle Rejchrtové celkem 5 vyšších budov. Zároveň se v této oblasti udála směna pozemků mezi Reflectou Development a MHMP. Developer dříve vlastnil menší pozemek před nádražím, směnou však ale získal několikanásobně větší pozemek u Jižní spojky (Alžběta Rejchrtová 2023: rozhovor).

Ani v této stanici neprobíhala územní studie, která by řešila systematicky rozvoj okolí. Jediná cesta, kde mohla veřejnost komunikovat návrh developera o rozvoji jak tohoto území, tak o území u Nemocnice Krč, byla při prezentaci návrhu projektu pana Sklenky v CAMPu v lednu 2020 (CAMP 2020: video).

Jedním z mála případů, kdy mohla veřejnost nebo městská část participovat při plánování rozvoje území v Nemocnici Krč byla, když se zastupitelce MČ Praha 4 Petře Rejchrtové povedlo vyjednat s projektantem metra, že se sníží počet ploch pro technické potřeby stavby metra. Z plánovaných 4 ploch pro umístění těžké techniky se podařilo ve spolupráci s projektantem snížit tyto plochy na dvě. Díky tomu tak nebudou výrazným způsobem zneškodněny zelené plochy a nebude nutné kácet velké množství vzrostlých stromů (Petra Rejchrtová 2023: rozhovor).

Olbrachtova

V okolí stanice Olbrachtova se největší pozornost veřejnosti upínala na budoucnost stromořadí před jedním z bytových domů. Hlavním aktérem se v tomto procesu stala tehdejší zastupitelka Marie Jelínková. Cílem Jelínkové bylo zamezit kácení stromů před bytovým domem. V místě, kde se teď nachází stovka vzrostlých stromů, plánovalo město zabránění plochy k potřebám výstavby tubusu metra. Pokácena by tak musela být téměř veškerá zeleň. Adam Scheinherr, tehdejší náměstek primátora pro dopravu, ujistil mimo jiné i paní Jelínkovou, že se využije šetrnější metoda výstavby tak, aby byla zachována co největší plocha dosavadní zeleně.

Nad stavební jámou bude podle Scheinherra vybudována hala, která zabrání šíření prachu a hluku do bezprostředního okolí a zároveň se poskytne lidem v přilehlém domě zdarma výměna oken. Jelínková však slibům města nevěří a i nadále probíhá odvolání spolku Pankrácké společnosti vůči stavebnímu povolení (Pražský deník 2021 a Alžběta Rejchrtová 2023: rozhovor).

Pankrác

Stanice metra D Pankrác bude jednou ze dvou přestupních stanic na lince D. Z důvodu nezasahování stavby do rozvoje okolí Pankráce zde neprobíhala žádná participace s veřejností. V souvislosti s výstavbou této stanice se nepočítá s žádným urbanistickým rozvojem navazujícího území.

Náměstí Bratří Synků

Ve spádové oblasti náměstí Bratří Synků nechala MČ Praha 4 vypracovat sociologické šetření, které se zabývalo názory občanů na život v této lokalitě. Dvě třetiny dotázaných z výzkumu, který zpracovala společnost Partnerství o. p. s., si myslí, že je náměstí plné života. Více než 50 % respondentů uvedlo, že vnímají náměstí jako zanedbané a špinavé. Většina respondentů se také shodne na tom, že je na náměstí příliš vysoká frekvence dopravy, která narušuje celkový chod náměstí (Partnerství 2017).

Velmi zajímavým projektem se v oblasti stal workshop se žákovskými kolektivy ze základních škol a Gymnázia v blízkosti náměstí Bratří Synků. Děti ocenili na náměstí nejvíce zmrzlinárnu, dostupnost MHD, architekturu, zeleň nebo umístěné hodiny na zastávce. Mezi záporné vlastnosti náměstí žáci vybrali nepořádek, silnou dopravu, hluk, nedostatečnou kapacitu odpadkových nádob nebo špatný stav laviček. Žáci by do budoucna ocenili vedení MHD mimo střed náměstí, tak aby bylo místo pro pořádání kulturních akcí, rádi by viděli sjednocenou architekturu (celistvost, barevná škála) a odstranění bariér, které nyní brání snadnému pohybu přes náměstí (Stará, Teplý 2017).

Náměstí Míru

Konečná stanice Náměstí Míru je druhou přestupní stanicí na lince D. Ani zde z tohoto důvodu neprobíhala větší občanská participace při plánování rozvoje přilehlého území.

6.2 Interpretace rozhovorů

Kategorie, které v následujícím výzkumu používám, odrážejí samotnou koncepci polostrukturovaného rozhovoru. Dotazování bylo vedeno mimo jiné i na základě mnou vytyčených témat. Z analýzy dat se potvrdilo, že právě následující tři kategorie odpovídají důležitosti jak mého výzkumu, tak získaných dat od respondentů.

1) PARTICIPACE VEŘEJNOSTI

Ústředním tématem rozhovorů s respondenty bylo zapojení veřejnosti do plánování rozvoje okolí stanic metra D. Z dat bylo zjištěno, že se názory na zapojení veřejnosti do plánování liší podle postavení respondenta.

- **Kladný postoj**

U většiny zapojených aktérů do výzkumu bylo zjištěno, že se kladně staví k pořádání veřejných projednání a zapojování veřejnosti do plánování projektů. Informování společnosti vzešlo jako hlavní argument pro zapojování veřejnosti. Téměř všichni respondenti hovořili o nutnosti zapojení veřejnosti do projednávání návrhů. Proto jsem následující subkategorii nazval jako kladný postoj k participaci.

Podle Terezy Fasurové bylo důležité uspořádat participaci na všech 3 stanicích mého prvního úseku (Písnice, Libuš, Nové Dvory), protože závěry z této participace pomohly zpracovatelům studie pochopit, jak společnost na celém řešeném území funguje jako celek (Fasurová Tereza).

Hana Lelková uvedla: *„Každá participace je velmi důležitá, myslím si, že je důležité lidi seznamovat a hovořit s nimi o tom, jaké mají představy. Mám pocit, že se lidé více a více zajímají o život kolem sebe.“* (Lelková Hana)

Více aktérů poznamenalo, že participace by měla být jedním z nástrojů, jak pomoci veřejnosti k prosazení pro ně důležitých návrhů. Participace by podle nich měla často navazovat na již zjištěná data, tedy potřeby obyvatel.

Petra Rejchrtová si dokonce myslí, že by participace s veřejností měla být nezbytnou součástí každého projektu, který zasahuje do rozvoje veřejného prostoru. Participace je podle ní nejdůležitějším nástrojem občanů k prosazení určitých návrhů.

„Základní, opravdu základní nástroj. Participace má předcházet všem rozhodnutím, které se týkají výstavby a veřejného prostoru...“ (Rejchrtová Petra)

- **Záporný postoj**

Nesouhlasný postoj k zapojování veřejnosti vyjádřil ve výzkumu pouze jeden respondent. Jakub Sklenka, zástupce soukromé společnosti, která plánuje výstavbu v oblasti stanic Nemocnice Krč a Nádraží Krč, si myslí, že zapojování veřejnosti do plánování projektů nemá velký přínos pro samotného developera. Jeho názor se však vyvíjel v čase. Sklenka uvedl, že v minulosti byl velkým zastáncem zapojování veřejnosti do diskuse s projektanty. Argumentuje tím, že si dříve lidé vážili každého zapojení do procesu plánování, dnes je podle něj doba opačná a lidé už z principu aktivně bojují proti jakémukoliv návrhu a nápadu, který nevymysleli oni sami. Participaci dnes tedy vnímá spíše jako časovou a finanční přítěž.

„Na jedné straně stojí skupina odborníků, kteří mají znalost problematiky, znají všechny důvody proč něco lze a proč něco nelze a zapojení občanů do diskuse znamená, že proti téhle skupině, po 5 letech příprav a intenzivního jednání, postavíte absolutní veřejnost, která o projektu neví vůbec nic a má pocit, že se jí něco líbí a něco zase nelíbí.“ (Sklenka Jakub)

Dalším argumentem je podle Sklenky ten, že se zapojením veřejnosti do plánování vytváří nový druh demokracie. *„Máme přeci zastupitelskou demokracii, ve které je to o tom, že si volíte zastupitele ve volbách a ti vás poté zastupují při jednáních.“* Sklenka nicméně hovořil o tom, že je důležitá komunikace hlavně mezi projektantem a vykonavatelem politiky. Tuto linku uvádí jako základní rovinu pro to, aby mohl vzniknout kvalitní projekt, který se pak může začít realizovat (Sklenka Jakub).

Sklenka dodává, že lidi je možné často velmi dobře zmanipulovat tak, aby prezentovali návrh, který není z jejich úsudku, ale z úsudku nějaké druhé zainteresované

strany, která se ho prostřednictvím občana snaží prosadit. Domnívá se, že participaci občanů využívají politici pro své vlastní zviditelnění v kampani.

„V zásadě jsem schopen vytvořit takovou petici, díky které získám většinu obyvatel na svou stranu. Participace je jenom získávání politických bodů a zviditelnění se v kampani.“ (Sklenka Jakub)

- **Politická role**

Více respondentů se shoduje na tom, že by hlavním cílem politika během participace mělo být pouze její propagování. Politik by měl být podle respondentů jakýmsi prostředníkem mezi občany a participátory, jeho práci by měla vést ke zviditelnění názorů občanů a podpora jejich zaevídování do projektu.

Podle Adamce by základním aktérem v participaci s občany měl být nestranný expert, který povede debatu o projektu bez osobních motivací a přesvědčení.

„Myslím si, že politici by se měli lehce upozadit. Primárně by tam měli být slyšet běžní občané, což je cennější i pro přítomné politiky. Myslím si, že participace by měla být vedena profesionály, protože když ji vede laik, třeba i politik, tak se může participace zvrhnout. Když je moderátor nezávislý, tak je komunikace vedena daleko klidněji a konstruktivněji.“ (Adamec Jan)

Alžběta Rejchrtová dodává, že i ona vnímala svou roli v participaci spíše jako nestranného diváka. Respondentka uvedla, že se snažila využít svého dosahu k propagaci akcí, do kterých se veřejnost mohla zapojit. Osobním cílem, který si před participací vytyčila, bylo vytvoření marketingu pro zadavatele územní studie (Rejchrtová Alžběta).

Role a význam politika by se podle Kuryviálové měl koncentrovat do závěrečné fáze. Kuryviálová uvádí, že konečná řešení sporných bodů a náležitostí jsou mnohdy na bedrech politiků v samosprávě, kteří mají kompetenci a moc k tomu, aby vzešlé zájmy občanů prosadili (Kuryviálová Anna).

- **Komunikace**

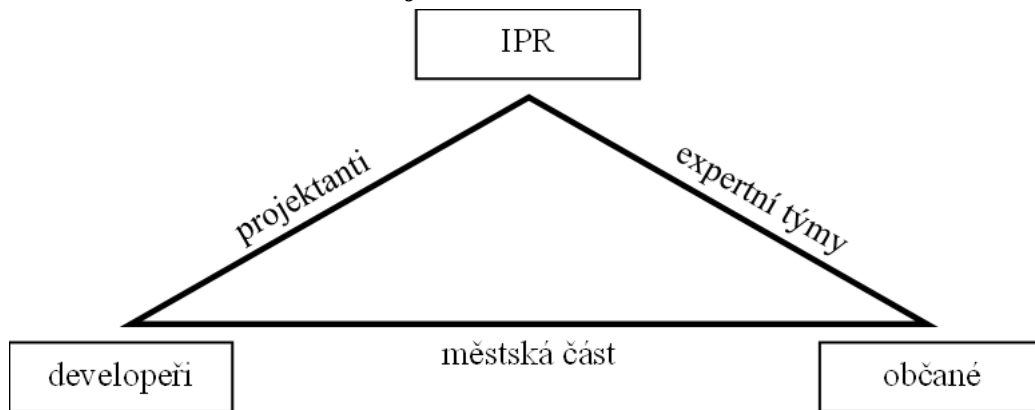
Z analýzy dat rozhovorů jsem zjistil, že hlavním článkem pro vytvoření úspěšné participace je komunikace napříč jednotlivými aktéry. Důležitost tohoto bodu potvrzuje většina dotázaných aktérů. Díky komunikaci lze podle respondentů dosáhnout snadněji kompromisu ve sporných návrzích. Společná jednání také sblíží jednotlivé aktéry. To má za výsledek příjemnější prostředí pro debatu a prostor pro konstruktivnější diskusi.

Důležitost komunikace potvrzuje také odpůrce zapojení občanů Jakub Sklenka. Podle něj si jeho společnost dává záležet na tom, aby konkrétní návrhy projednávali se všemi vykonavateli politiky. Většinu svých návrhů projednávali se zástupci všech aktérů, kteří zasahují do procesu vytváření politiky. Jednali s koaličními zastupiteli, odbornými úředníky i samotnou opozicí. Jen tak se dá podle něj dosáhnout rychlejšího progresu schvalování a realizace. Problém vnímá v častém střídání ve vedení městských částí. Změna zastupitelů a jejich následná neinformovanost může znehodnotit dosavadní vyjednané dohody (Sklenka Jakub).

Alžběta Rejchrtová souhlasí s problémem ve výměně vedení na radnicích měst a městských částí. Noví, neinformovaní, zastupitelé často přehlížejí vykonanou práci svých předchůdců a nepokračují v takto rozdělané práci. *„Já si myslím, že když nastoupí nová politická reprezentace, tak by měla být zajištěna určitá kontinuita.“* Při nenavázání na již vykonanou část práce může mít za následek částečné či úplné zastavení snažení minulého vedení. Tento výsledek by podle ní neměl být v zájmu nikoho (Rejchrtová Alžběta).

Podle Fasurové se osvědčil styl komunikace, kterým se aktéři řídili při participaci na prvním úseku metra D. Komunikaci zapojených aktérů Fasurová rozdělila do tzv. trojúhelníku, ve kterém si všichni aktéři vzájemně vyměňovali informace. Vznikly tak přímé linky mezi účastníky a komunikace tak probíhala velmi pružně, viz. následující graf (Fasurová Tereza).

Graf č. 1: Komunikační trojúhelník



Zdroj: autor 2023
Zpracování: autor

- **Zpětná reflexe**

Průběh procesu participace se podle Fasurové odvíjel na základě znalostí a zkušeností z dřívějších participačních akcí. U všech tří stanic na mém vytyčeném prvním úseku byla participace rozdělena do částí, kde se v každé části aplikoval jiný druh sběru dat od občanů. Metody sběru dat se tak vybírali podle současného stavu poznání.

„Participace byla vždy rozdělena u všech projektů do analytické a návrhové části. Měli jsme formát, podle kterého jsme to už dělali předtím a ten jsme si tak nějak převzali. Snažili jsme se tam kombinovat reprezentativní šetření, abychom zjistili, jak si to území stojí, co si lidé myslí, jak se jim tam žije, co jim tam chybí a na to jsme potom navazovali dalšími metodami.“ (Fasurová Tereza)

Fasurová zároveň doplňuje, že výběr metod se řídil také některými spornými body v konkrétních lokalitách, nebylo tedy možné aplikovat stejný formát participace na všech lokalitách.

„Vždy to záleželo na území i na tom, jestli tam jsou například nějaké kritické body nebo podle toho, jaké tam měli občané zkušenosti s projekty z minulosti nebo jakým způsobem jsou spolky k návrhům přikloněny.“ (Fasurová Tereza)

Anna Kuryviálová říká, že se výběr metod v jednotlivých stanicích odvíjel také od toho, jaké výsledky IPR získal během participace na předchozích stanicích, kde již

participace proběhla. Bylo to podle ní systematické vyhodnocování situace a následné upravování metod podle potřeb k zajištění sběru dat (Kuryviálová Anna).

Jindřich Pinc (zástupce expertního týmu na participaci) uvedl, že se metody upravovaly také podle jejich odborného pocitu a dosavadních zkušeností.

„IPR si vždy udělá nějakou rozvahu postupu a výběr metod, poté ji s námi komunikují a my ji následně upravíme. Většinou to mají ale dobře vymyšlené a na nás je pak pouze samotná realizace sběru dat.“ (Pinc Jindřich)

- **Koronavirus**

Nuceným omezením participace s veřejností se stal koronavirus, který znemožnil konání větších akcí s komunitními metodami. Ve stanici Nové Dvory se podle Kuryviálové musela změnit kvůli nemoci Covid-19 jedna z metod sběru dat. Pro splnění tehdejších norem a požadavků na konání veřejných akcí vybral IPR formu participačního kontejneru, kde mohli lidé přicházet během celého dne do stánku a vznášet své návrhy. Zároveň se tak předešlo větší koncentraci lidí a možnému šíření nemoci. Výsledek sběru dat z této stanice předčil očekávání a splnil úlohu ve stejné míře jako během plnohodnotné diskuse s občany.

„...při participaci jsme se setkávali v jídelnách, v kulturním domě nebo v klubu Junior, ale na Nových Dvorech, protože byla pandemie Covid-19, jsme museli zvolit formát kontejneru a dokonce bych řekla, že to bylo možná srovnatelné jako se situací v Libuši. Možná to dokonce zachytilo i větší množství lidí.“ (Kuryviálová Anna)

Tereza Fasurová doplňuje, že díky pandemii zvolil IPR dříve méně využívanou formu sběru dat. Před pandemií se zástupci IPRu soustředili převážně na kvantitativní sběr dat, tak aby zachytili co největší množství názorů. Během pandemie však tým odborníků z IPRu přešel částečně ke kvalitativní metodě sběru dat, kdy se více soustředili na menší vzorek respondentů, od kterých zjišťovali podrobnější informace. Kombinace kvalita-quantita se podle Fasurové osvědčila jako ideální forma sběru dat při zpracovávání územních studií (Fasurová Tereza).

- **Inspirace**

Jan Adamec zmiňuje, že je tato participace pro něj osobně inspirací v tom, jak v budoucnu spolupracovat mezi více aktéry a jak správně zapojit veřejnost do plánování rozvoje určité lokality.

„Možná tím, že ta participace byla profesionálně vedena, tak pro nás byla vzorem, jak bychom měli provádět nějakou participaci i v budoucnu ... Jak na to byl čas, tak to mohlo být profesionálně vedené a opravdu to беру jako vzor pro to, jak by se to mělo dělat i do budoucna.“ (Adamec Jan)

Jak jsem již zmínil v předchozí kapitole, Fasurová si z procesu této participace odnáší do budoucna zjištění, že není důležité za každou cenu získat co nejvíce dat. Participace prý ukázala, že se dá kvalitní proces zapojování veřejnosti zlátnout také s menším vzorkem lidí, od kterých se zjišťují podrobnější a konkrétnější informace. I na nadále je podle Fasurové důležité začínat práci s občany tím, že se vytvoří komplexní průzkum společnosti v dané lokalitě, protože jen na základě dat z těchto průzkumů lze směřovat konkrétní metody k obyvatelům (Fasurová Tereza).

2) ÚZEMNÍ STUDIE

Druhou vytyčenou kategorií je územní studie. Kvůli této dokumentaci se občané zapojovali. Dokumentace zároveň určovala rámec celého procesu zapojování veřejnosti.

- **Limity**

Územní studie má za úkol řešit urbanistické a architektonické podmínky pro řešené území. Má za cíl stát se podkladem pro územně plánovací dokumenty a být využita při územním rozhodování. Obsah i forma ÚS je v pravomoci pořizovatele, kterými jsou převážně úřady územního plánování nebo rozvoje (Jirásek 2014: 53).

Anna Kuryviálová dodává, že územní studie však není nástroj, který jasně určuje danou lokalitu. Chybí jí jasné zakotvení v rámci územně plánovacích dokumentací i jednotlivé náležitosti, které by měla obsahovat. Podle Kuryviálové má také své nedostatky v právním zakotvení.

„Protože není studie všemocná, tak je v ní prostor tlačit na politiky nebo samosprávu. Územní studie na to nemá kompetenci. Není to právní dohoda. Někdy požadavkům nelze vyhovět, protože nástroj ÚS to neumí.“ (Kuryviálová Anna)

Alžběta Rejchrtová dodává, že je důležité, aby se studie pořizovaly ve větší míře při rozvoji určitého území. Zároveň upozorňuje na to, že se nesmí rozvoj města nechávat pouze na soukromých developerech, kteří rozvoj území vnímají pouze jako profit pro svou společnost bez bližšího vztahu k danému území.

„Nikde není napsáno, jak má územní studie vypadat. Problém je ten, že v metropolitním plánu není povinnost dělat podrobnější územně plánovací dokumentaci.“ (Rejchrtová Alžběta)

Jindřich Pinc poznamenal, že závazným dokumentem pro rozvoj nějaké oblasti je především územní plán, který je jasně definován a schvalován pověřenými osobami. Participace během územních studií ho může pouze poupravit a zpřesnit, nikoliv však změnit nebo dokonce zrušit a přepracovat. Zároveň dodal, že územní studie nemůže omezovat soukromé vlastníky k jejich osobním záměrům v rozvoji na jejich vlastních pozemcích, pokud jsou tyto záměry v souladu s platným územním plánem (Pinc Jindřich).

- **Kladné hodnocení**

Výsledné studie aktéři hodnotili převážně pozitivně. Podle hlavní zadavatelky z UZR MHMP Kuryviálové byly studie zdařené, přiznává však, že i v těchto studiích je místo, kde se dá participace vylepšit. Jako jeden z návrhů zmiňuje větší zapojení samosprávy do sběru dat. Participaci ohodnotila také číselnou hodnotou 80 % (Kuryviálová Anna). Svůj význam studie splnila také podle zástupkyně IPRu Terezy Fasurové. Fasurová je ráda, že se jim podařilo, se dohodnout se zapojenými spolky na určitých kompromisech. Zároveň si také pochvaluje diskusi s projektanty území (Fasurová Tereza).

„Já šla obecně do participace s tím, abych lidem vysvětlila, co je to územní studie a k čemu slouží. Řekla bych, že územní studie v té podrobnosti, jak ji tady v hlavním

městě zadáváme, pro mě očekávání splnila. Všechno se dá ale vylepšovat.“
(Kuryviálová Anna)

- **Nedostatky**

Kritičtěji se k výsledkům územní studie postavily obě respondentky z řad občanů a spolků. Petra Rejchrtová zmiňuje, že v ÚS postrádá větší množství zelených ploch a ochranu přírody. Hana Lelková ze spolku Náš Kamýk ve studii kritizuje dopravní řešení situace v oblastech nových stanic, zároveň uvádí nedostatečnou kapacitu pro parkování osobních aut a možné komplikace v případě neočekávaných havárií.

„...když to mám shrnout, tak ji (ÚS) hodnotím jako úspěšnou jenom částečně, protože stavební lobby a politická lobby nepřeje příliš ochraně přírody. Developéři a politici mají pocit, že něco takového do města nepatří.“ (Rejchrtová Petra)

Hana Lelková také dodává, že ve studii postrádá koncepční řešení průchodnosti obyvatelstva po pozemních komunikacích, nedostatečné kapacity parkování u stanic metra a nepřipravenost na případné havárie.

„Není tam z našeho pohledu (spolek) dostatečně vyřešena dopravní situace.“
(Lelková Hana)

3) NÁVRHY VEŘEJNOSTI

- **Nová výstavba**

Hlavní podnět, který vznášeli občané, se týkal plánované výstavby nových administrativních i bytových budov. Toto téma se podle dotázaných objevovalo na všech participačních akcích pořádané IPRem i na akcích, které participovala MČ (stanice Náměstí Bratří Synků, Olbrachtova).

Bývalý starosta MČ Prahy 12 Adamec a zastupitelka MČ Praha 4 Alžběta Rejchrtová se shodují v tom, že je podle nich nejzásadnější pro lidi řešení jejich bezprostředního okolí. Občané si podle nich nepřejí v těsné blízkosti svých domovů žádnou novou zástavbu, která by mohla potenciálně zhoršit jejich životní podmínky (Adamec Jan/Rejchrtová Alžběta).

Oba respondenti uvedli, že se u participantů objevoval NIMBY efekt. Hélène Hermansson vysvětluje NIMBY efekt jako opoziční postoj občanů vůči nějakému plánovanému zařízení, pro které bylo vybráno umístění v lokalitě bydliště dotčených občanů (Hermansson 2007: 23).

„Když bych to měl ve zkratce shrnout, tak si myslím, že lidé většinou nechtějí, aby se jim začalo stavět v blízkosti jejich domovů a sousedství. To je asi primární. Nechtějí si nechat znehodnotit vlastní komfort u bydliště. Tzv. NIMBY efekt.“ (Adamec Jan)

Alžběta Rejchrtová dodává, že s tímto problémem se dá snadno pracovat a vyřešit ho pomocí detailnější komunikací o záměrech a jednotlivých projektech. *„Tady se traduje, že lidé bojují proti jakékoliv výstavbě, NIMBY efekt. To se dá ale odstranit tím, že my s těmi lidmi budeme mluvit, budeme jim věci vysvětlovat.“* (Rejchrtová Alžběta)

- **Občanská vybavenost**

Téměř všichni zapojení respondenti se shodují na nutnosti vybudování a zkvalitnění služeb pro obyvatelstvo. Občanská vybavenost je jedna z mála kategorií, nad kterou panuje shoda napříč všemi respondenty ze všech tří skupin rozdělení aktérů.

Významných výsledků se po debatě s občany dosáhlo například ve stanici Libuš, kde se podle Pince podařilo změnit po konzultaci mezi zapojenými aktéry účel jednotlivých staveb.

„Doufám že to (návrhy od občanů) ta studie chytla. Většina nových domů byly navrženy jako bytové. V závěrečné studii se to změnilo na mix služeb: komerce, zdravotnictví, sociální služby atd.“ (Pinc Jindřich)

Zástupci městských částí se shodují s aktivními obyvateli z oblastí na nutnosti posílení obchodních možností. V řešených oblastech jsou často nevyhovující podmínky pro nákup spotřebního zboží. Obyvatelé se zároveň vyjádřili, že nechtějí na sídlištích velká obchodní centra. Raději by uvítali menší supermarkety a obchody se speciálním zaměřením.

„My jsme z toho šetření zjistili, že si lidé rozhodně nepřejí velké obchodní centrum.“ (Rejchrtová Alžběta)

- **Kulturně společenská zařízení**

O nedostatku kulturně společenských zařízení vědí zástupci radnic na Praze 12 i Praze 4. Praha 12 by ráda v rámci územní studie v Libuši vytvořila v místě výstavby nové víceúčelové kulturní centrum, které by sloužilo pro všechny věkové skupiny obyvatelstva (Adamec Jan).

Tuto potřebu vnímá také zástupce občanů Hana Lelková, která navrhuje, že by nově budované centrum mohlo být nejen místem pro kulturní akce, ale také pro vědecké a vzdělávací činnosti, místo pro setkávání nebo regeneraci. Součástí centra by podle ní měly být také některé gastro služby.

Stejná situace panuje v oblasti Nemocnice Krč na Praze 4, kde z výsledků šetření podle Rejchrtové vyšlo, že lidé očekávají od nové výstavby také kulturně společenská zařízení. Nutnost těchto prostor je podle Rejchrtové umocněna i velkým množstvím návštěvníků a pacientů v nedaleké Thomayerově nemocnici. Zmíněné návrhy však narazily u pana Sklenky, který je podle Rejchrtové doslova zesměšňoval (Rejchrtová Alžběta).

- **Korekce výšek budov**

Důležitým aspektem nové výstavby byla pro veřejnost umírněnost výšek plánovaných budov. Lidé si podle zjištění participátorů nepřejí příliš vysoké budovy, které by mohly výrazně zastínit stávající domy. Občané by preferovali výšku nových budov ve stejném měřítku, jako je současná zástavba.

Zde se však ukazuje limit územní studie, která nemá právo na to, aby zmenšila jednotlivé budovy. Většina navržených budov je naplánována podle platného územního plánu. Je tak pouze na projektantech a developerech jak se postaví k návrhům veřejnosti.

Významného kompromisu se mezi občany a projektanty dospělo diskusí u rozvoje okolí kolem stanice Nové Dvory, kde se podařilo najít konsensus a zmenšit tak plánovanou výšku nových budov.

„Na Nových Dvorech byly tématem výšky, to bylo hlavní téma. Celkově to však byly spíše details. Po domluvě s developery došlo k několika kompromisům. Snižovaly se například některé developerské projekty.“ (Fasurová Tereza)

Anna Kuryviálová dodává, že otázka výšek budov rezonovala ve všech participačních akcích u všech tří řešených stanic na prvním úseku. Ne vždy se však výška budov v rámci územní studie snížila (Kuryviálová Anna).

- **Ochrana přírody**

Další důležitou oblastí pro občany bylo zachování zeleně a struktury příměstského sídliště s návazností na přírodu. Hlavní rozdíly v záměrech aktérů nastal během participace nad ÚS v oblasti Nových Dvorů, kde se v blízkosti plánované stanice metra nachází Jalodvorská louka.

V územním plánu hl. m. Prahy je podle Kuryviálové 90 % území Jalodvorské louky určeno pro výstavbu sportovních zařízení. Zároveň se na louce počítá se záborem místa pro potřeby stavby metra (Kuryviálová Anna).

Významným aktérem v této diskusi byla i Petra Rejchrtová, která aktivně bojovala proti schválenému územnímu plánu i záměrům investora, který chtěl na místo zeleně postavit velké komerční sportovní zařízení (Rejchrtová Petra).

Cílem Petry Rejchrtové bylo zachránění dosavadního stavu zeleně, tak aby možnost zelené plochy pro rekreaci obyvatel zůstala zachována i do budoucna. Pro potřeby přesvědčení aktérů zorganizovala petici, pod kterou se mohli podepsat všichni ti, kdo nesouhlasí se záměry investorů a architektů. Petici podle ní podepsalo více než 1 000 občanů. Petra Rejchrtová rovněž nechala zpracovat vlastní územní studii, která byla více šetrná k dosavadnímu stavu louky.

„Já jsem zadala za své soukromé peníze územní studii, která zohlednila všechny požadavky, jak z hlavního města, tak městské části Praha 4 i ty, které jako místní občané nepovažujeme za správné a šťastné a radši bychom je tam neviděli. Pouhým uspořádáním prvků se ušetřila výrazná část louky, ale bohužel městská část Praha 4 tohle nepodpořila...“ (Rejchrtová Petra)

Výsledkem snažení aktivnějších občanů se podařilo po dohodách mezi dotčenými aktéry snížit procento zastavěnosti louky pro sportovní účely. Petra Rejchrtová ale není zcela spokojena s výsledkem, který je však konečným řešením.

„Na Nových Dvorech se určitě zmenšovala plocha pro sport na louce. V územním plánu je 90 % louky určeno pro zastavitelnost pro sport. Už z požadavků v zadání bylo prověřit velikost té plochy, takže už v návrhu to architekti zmenšovali a pak ještě i na základě připomínek od občanů se plocha dále zmenšovala.“ (Kuryviálová Anna)

6.3 Shrnutí výsledků

V této části práce jsou shrnuty zjištěné výsledky mého výzkumu. Informace a data byly získány ze dvou druhů dat. Pro popsání procesu participace jsem využil výstupy a zprávy z participace s občany a pro popsání vztahů mezi aktéry jsem využil polostrukturované rozhovory s vybranými respondenty.

První část výzkumu: Participace veřejnosti ve stanicích metra D je shrnutím procesu a postupu participace v jednotlivých stanicích metra. Pro toto shrnutí jsem využil celkem 10 dokumentů z participačních akcí od různých autorských týmů. Mezi ně patřily zprávy z participace, územní studie, dotazníková šetření, závěrečné zprávy a sociologické průzkumy.

Ze zmíněných dokumentů jsem získal data, která jasně ukazují postup participace s občany v každé stanici metra. Ve stanicích Depo Písnice, Pankrác a Náměstí Míru participace neprobíhala. V první z uvedených stanic se však plánuje využít formu ÚS se zapojením veřejnosti, ve zbylých dvou stanicích participace veřejnosti rovněž neprobíhala. Budování těchto dvou stanic se odehrává pod současnými tubusy metra na linkách A & C a neprobíhá tak žádný rozvoj okolí.

Ve stanicích Písnice, Libuš a Nové Dvory (stanice prvního úseku) probíhala participace organizovaně řízena pracovníky z IPRu a CAMPu, ve stanici Libuš se dokonce zapojil i odborný tým na práci s veřejností. Ve všech třech stanicích se prováděla ÚS, kterou zpracovávali architektonická studia. Veřejnost byla do této studie zapojena různými metodami, mezi ty základní patřily komunitní vycházky, debaty nad kulatými stoly, veřejná projednání či návštěva participačního kontejneru.

Ve stanicích Nemocnice Krč a Nádraží Krč participace probíhala velmi omezeně. Hlavní slovo v této oblasti měli soukromí vlastníci pozemků, které zastupovala společnost Reflecta Development. Zástupce této společnosti v rozhovoru uvedl, že participaci veřejnosti nebere jako přínos pro daný projekt. MČ a aktivní občané však iniciovali v omezené míře vlastní pokusy integrace veřejnosti do plánování.

Ve stanici Olbrachtova se veřejnost aktivně zapojila do záchrany vzrostlé zeleně před plánovanou ohradou pro těžkou techniku. Nezávazná participace pro rozvoj okolí

ve stanici Náměstí Bratří Synků se řídila podle MČ, která uspořádala sociologické řešení v lokalitě a workshop s dětmi, které popisovaly svůj názor na dané území.

Data získaná z rozhovorů jsem analyzoval pomocí kódování. Díky této metodě jsem rozdělil získaná data do tří kategorií, které odkazují na hlavní významné body z participace. První kategorií je Participace veřejnosti. Kategorie je rozdělena do 7 vymezených oblastí, podle kódů, které jsem získal analýzou dat. V této kapitole popisují kladné a záporné názory aktérů na zapojování občanů do plánování veřejného prostoru.

Díky této kapitole můžu s jistotou porovnat jednotlivé postupy na mnou vytyčených úsecích metra. Na prvním úseku probíhala participace veřejnosti ve spolupráci s expertním týmem. Organizátoři akcí dbali na to, aby se veřejnost mohla v co největší míře zapojit do plánování rozvoje lokalit. Druhý úsek se musel bez participace obejít. Tuto část spravovala společnost Reflecta Development, která považuje participaci občanů v plánování projektů za neopodstatněnou. Zástupce společnosti argumentuje tím, že zahrnutí občanů do plánování zdržuje proces stavby, zvyšuje jeho finanční stránku a neporovnává kvality odborníků. Zástupce společnosti odkazuje také na současný systém samosprávy, kde funguje zastupitelská demokracie, ve které občany zastupují zvolení zástupci ze zastupitelstev městských částí.

Ve výzkumu zmiňuji také shrnutí názorů na metody vedení participace, které se velmi často odvíjely od předchozích zkušeností a byly vybírány na základě zpětné reflexe. Zabývám se také vymezením výběru procesu získávání dat a na závěr této kategorie popisují hlavní omezení participace.

Druhou kategorií je Územní studie. V této kategorii jsem zkoumal data ve třech rozřazeních. První jsou limity ÚS a nejasnosti spojené s jejím vytvořením. Z rozhovoru bylo zjištěno, že ÚS nemá právní zakotvení v našich legislativních normách, což výrazně ovlivňuje její pravomoc. Druhým kódem je kladné hodnocení studie a prostor na její vylepšení. Poslední kód jsem nazval nedostatky. V této části popisují místa, která nebyla podle dotčených aktérů dobře zpracována. Mezi tyto sporné body patří dopravní řešení, nedostatečné zohlednění parkování nebo přetrvávající problém stavebního lobby. Díky tomuto rozdělení jsem mohl odpovědět na jednu z mých vytyčených výzkumných otázek.

Třetí kategorií, kterou jsem vytvořil na základě získaných dat, jsou Návrhy veřejnosti. Během participace bylo vznešeno několik tematických okruhů. Nejvíce jich však v debatách rezonovalo pět. Mezi ně patřila nová výstavba, občanská vybavenost, kulturně společenská zařízení, korekce výšek budov a ochrana přírody. V každé z těchto témat popisují různé sporné body ale i řešení, která se zohlednila ve výsledné studii, čímž odpovídám na další z výzkumných otázek.

7 DISKUSE

Hlavním cílem bakalářské práce bylo porovnat přístup, kterým se veřejnost mohla zapojit do plánování okolí stanic metra D. Ze získaných dat se mi podařilo zjistit, jakým způsobem na mnou vymezených úsecích veřejnost participovala. Ze zjištění vyplývá, že na prvním úseku metra byla veřejnost jedním z hlavních aktérů v plánování projektů. Návrhy veřejnosti se staly základním souborem pro vytvoření územních studií. Opačný způsob se odehrál na druhém úseku metra, kde byla veřejnost odříznuta od možnosti participovat při plánování rozvoje lokalit u dvou budoucích stanic metra. Soukromý vlastník pozemků využil svých pravomocí ke spravování svého majetku podle vlastního uvážení s přihlédnutím pouze na aktuálně platné předpisy v územním plánu. Na výzkumné otázky: *Co nejvíce rezonovalo v debatách a v dalších setkáních mezi jednotlivými aktéry?* a *Jaké nedostatky měla participace s veřejností?* odpovídám v kapitole 6.2, kde jsem popsal nejvýznamnější podněty ze strany veřejnosti, které byly sesbírány během participačních akcí a zjištěné nedostatky z pohledu občanů.

Hlavní limit práce vnímám v nízkém počtu zapojených respondentů do výzkumu. Pro potřeby odpovědí na výzkumné otázky a nelebení vytyčených cílů je počet respondentů zcela adekvátní, nelze však výsledky výzkumu přenášet na celospolečenskou situaci. Zejména situace a postoj soukromého developera k zapojování veřejnosti nelze brát jako celospolečenský postoj vlastníků pozemků či developerů k zapojování občanů do plánování projektů. Zjištěný postoj lze aplikovat pouze na zkoumaný druh projektu, tedy rozvoj okolí stanic plánové linky D.

Velkým limitem je také fakt, že nelze evaluovat jednotlivé postupy. Nelze v této chvíli zjistit, zda rozdíly, které byly zjištěny na obou úsecích, mají vliv na okolí stanic. Nelze s jistotou říct, zda byl první nebo druhý postup správný. Samotná stavba plánovaných objektů u stanic metra v době psaní této práce ještě nezačala.

Z důvodu teprve nedávného začátku ražení metra i samotné participace není publikováno relevantní množství publikací o tomto výzkumném problému. Nemohl jsem tedy navazovat na předchozí práce, jelikož taková data stále ještě neexistují.

Práce v sobě skrývá mnoho možností, jak v ní lze pokračovat v budoucím zkoumání. Prostor pro další zkoumání se nachází v podrobnější analýze komunikace mezi dotčenými aktéry nebo při hledání faktorů, které vedly k užší spolupráci mezi developerem a městem na úkor občanů. V tomto pokračování by bylo zajímavé zjistit důvody, které vedly město k přistupování na předdimenzované návrhy developerů. Zajímavé by rovněž bylo popsání procesu směn pozemků nebo výběru zhotovitelů územních studií.

8 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jakým způsobem probíhala participace veřejnosti při plánování okolí stanic metra D a komparovat zapojení veřejnosti ve dvou vytyčených úsecích metra.

Za pomoci kódování jsem rozkryl nejvýznamnější body rozhovorů, které jsem poté uspořádal do jednotlivých témat a kategorií. Jednotlivé kódy spolu vzájemně souvisejí a doplňují se. Ze zjištění vyplývá, že první úsek metra byl veden pomocí vytyčeného strategického postupu Institutu plánování a rozvoje. Ten si pro potřeby participace objednal dokonce expertní tým, který se zabývá problematikou participace. Z rozhovorů je zřejmé, že cíle, které si účastníci kladli před začátkem procesu, byly naplněny. Díky veřejnosti se detailněji rozpracovaly územní studie, které akceptovaly některé z požadavků občanů. Veřejnost tak sama upravila plán rozvoje, podle svých vlastních potřeb. Samotní participátoři využívali ke sběru dat více metod. Nejvýznamnějším zjištěním ze sběru dat je, že dosavadní dotazování občanů pomocí kvantitativního výzkumu se v rámci některých participací změnil na výzkum kvalitativní. Z odpovědí respondentů je zřejmé, že do budoucna by bylo nejlepší variantou zahrnout oba zmíněné druhy výzkumného designu a zkvalitnit tak sběr dat.

Na druhém úseku metra, kde měl hlavní slovo soukromý developer, participace veřejnosti neprobíhala. Všechny snahy městské části o zapojení občanů do plánování byly nevyslyšeny ve prospěch developera. Ten si po memorandu s Magistrátem hl. m. Prahy mohl spravovat území, dle vlastního uvážení. Snahy spolků a aktivnějších občanů nebyly brány v zřetel. Sám zástupce společnosti, která plánuje rozsáhlou výstavbu v dané oblasti kritizoval zapojování veřejnosti do podobných projektů. Zdůvodňuje to tím, že občané nemají odbornou znalost problému projektování, postrádají kompetentnost a často jednájí v afektu emocí. Developer rovněž argumentuje zastupitelskou demokracií, ve které zastupují občany při jednáních zvolení zástupci městských částí. Ti mají možnost ovlivňovat pomocí tvorbou politiky jednotlivá území. Důvody, proč tak nedělali, nejsou podle developera známy.

Rozkryl jsem také nejvýznamnější potřeby obyvatel v daných lokalitách. Identifikoval jsem celkem pět obecných témat, o které se veřejnost nejvíce zajímala. Nejvýznamnější střet v domluvách mezi jednotlivými aktéry nastal ve zpracovávané územní studii na Nových Dvorech, kde se aktivní občané zformovaly do organizovaných skupin, aby mohli zabránit výstavbě na dnes zelených plochách. Díky vytrvalému postoji se jim podařilo prosadit snížení nové zástavby a zachování zelených ploch pro regeneraci a sportovní využití.

Práce mi umožnila podrobněji nahlédnout na problematiku zapojování veřejnosti do veřejných projektů. Díky práci jsem se mohl osobně setkat s významnými aktéry z řad politiků, odborníků na participaci, aktivistů či developerů a lépe tak pochopit proces participace, který jsem dříve znal pouze z novinových a televizních článků.

RESUMÉ

V Bakalářské práci jsem se věnoval zapojování občanů do plánování a rozvoje okolí budoucích stanic linky D pražského metra. Práce je rozdělena na dvě části. První část tvoří vymezení problému občanské a politické participace. Dalšími kapitolami jsou dosavadní zjištění a formy participace, legislativní normy upravující občanskou participaci a představení participačních projektů. Poslední kapitola se věnuje popisu dosavadní situace pražského metra a samotné linky D. V práci je popsána metodologie výzkumu a poté samotné zjištění ze sběru dat. V druhé, výzkumné, části se práce zabývá analýzou dat z rozhovorů a popisem participačního procesu.

Hlavním cílem práce bylo porovnat způsoby, kterými probíhala participace veřejnosti na vytyčených úsecích metra a její celkové zhodnocení. Z provedeného výzkumu je zřejmé, že způsob a pohled se na zapojování veřejnosti mezi soukromým investorem a veřejným sektorem zásadně liší ve všech aspektech procesu zapojování veřejnosti. Dílčím cílem práce bylo zjištění nejvýznamnějších podnětů ze strany občanů. Z analýzy návrhů veřejnosti je zřejmých pět základních typů návrhů, které výrazně ovlivňují život občanů v lokalitě. Mezi tyto oblasti patří nová výstavba, občanská vybavenost, kulturně společenská zařízení, korekce výšek budov a ochrana přírody.

SUMMARY

In my bachelor thesis I focused on the involvement of citizens in the planning and development of the surroundings of the Prague metro line D. The thesis is divided into two parts. The first part consists of defining the problem of civic and political participation. The next sections are the findings and forms of participation so far, the legislative norms regulating civic participation and the introduction of participation projects. The last chapter describes the current situation of the Prague metro and the D line itself. The thesis describes the research methodology and then the actual findings from the data collection. In the second, research part, the thesis deals with the analysis of the interview results and the description of the participation process.

The main aim of the thesis was to compare the ways in which public participation took place on the delineated metro sections and its overall evaluation. From the research conducted, it is clear that the way and view of public participation differs fundamentally between the private investor and the public sector in all aspects of the public participation process. A sub-objective of the work was to identify the most significant suggestions from citizens. From the analysis of the public's suggestions, five basic types of suggestions emerged that significantly impact the lives of citizens in the locality. These areas include new construction, amenities, cultural and community facilities, building height adjustments, and protection of the nature surrounding the stations..

POUŽITÁ LITERATURA

Odborná literatura

ALLEN, Natallia; POJMANOVÁ, Marina. *Vstupní analýza existujících forem občanské a politické participace obyvatel hl. města Prahy z řad migrantů*. Praha: InBáze, 2021. 36 s. Dostupné z: <https://inbaze.cz/wp-content/uploads/2021/04/Vstupni-analyza-existujicich-forem-obcanske-a-politicke-participace-obyvatel-HMP-z-rad-migrantu.pdf>

ARBTER, Kerstin. *Praxisbuch Partizipation*. Vídeň: Magistrat der Stadt Wien, 2012. 124 s. ISBN: 978-3-902576-64-4. Dostupné z: <https://www.digital.wienbibliothek.at/urn/urn:nbn:at:AT-WBR-627413>

BERNARD, Josef. *Participace a partnerství na lokální úrovni v českém sociálním výzkumu*. S. 27-46 in NEJDL, Pavel; ČERMÁK, Daniel; aj. *Participace a partnerství v místní veřejné správě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2007. 124 s. ISBN 978-80-7330-130-9.

BURIAN, Jiří. *Historie pražského metra*. Praha, 2010. 53 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra občanské výchovy a filosofie. Vedoucí bakalářské práce Doc. PhDr. Jan Županič, Ph.D. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/36331?show=full>

CROSSRAIL. *Consultation Round 2: Results and Crossrail's Response*. Londýn: Crossrail 2005. 19 s. Dostupné z: <https://learninglegacy.crossrail.co.uk/wp-content/uploads/2017/08/3D-024-Round-2-Public-Consultation-Results.pdf>

FOJTÍK, Pavel; PROŠEK, František. *Encyklopedie pražské MHD. 1. díl. Historie a současnost. Události, lidé, provoz, organizace dopravy, tarif*. Praha: Dopravní podnik hlavního města Prahy, 2014.

GRAMBERGER, Marc. *Citizens as Partners. OECD Handbook on Information, Consultation and Public Participation in Policy-Making*. Paříž: OECD, 2001. 112 s. ISBN 92-64-19540-8.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008. 408 s. ISBN 978-80-262-0219-6.

HERMANSSON, Hélène. *The Ethics of NIMBY Conflicts*. s. 23-34. In HEEGER, Robert; MUSSCHENGA, Albert W. *Ethical Theory and Moral Practice*. Vol. 10, No. 1. 112 s. Springer, 2007. ISSN 1386-2820.

HRUBEŠOVÁ, Petra; ZAPLETAL, Rostislav; HLOŽKA, Martin; VODÁK, Miroslav. *Celkové řešení Vítězného náměstí*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2018. 116 s. Dostupné z: https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/katalog_vitezne_namesti.pdf

INVOLVE. *People & Participation*. Londýn: Involve, 2005. 117 s. Dostupné z: <https://involve.org.uk/sites/default/files/field/attachemnt/People-and-Participation.pdf>

JIRÁSEK, Petr. Územní plánování. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí n. Labem, Fakulta životního prostředí, 2014. 140 s. ISBN 978-80-7414-868-2. Dostupné z: http://envimod.fzp.ujep.cz/sites/default/files/skripta/45e_final_tisk.pdf

KUBÁT, Bohumil; VACHTL, Martin; JACURA, Martin; TÝFA, Lukáš. *Metro a jeho úloha v pražské dopravní síti*. 7. mezinárodní konference o veřejné osobní dopravě. Bratislava: KONGRES Management, 2004. ISBN 80-233-0498-4. Dostupné z: <https://www.fd.cvut.cz/personal/tyfal/str/publikace/2004/bratislava2004.pdf>

KULÍKOVÁ, Martina. *Idea participace veřejnosti v urbánním plánování*. Praha, 2009. 34 s. Bakalářská práce (Bc). Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra sociologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Slavomíra Ferenčuhová. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/bby13/bakalarska-prace.pdf>

LINEK, Lukáš; CÍSAŘ, Ondřej; PETRÚŠEK, Ivan; VRÁBLÍKOVÁ, Kateřina. *Občanství a politická participace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON)/Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 2017. 248 s. ISBN 978-80-7419-262-3.

MAIER, Karel. Citizen Participation in Planning: Climbing a Ladder?. s. 707-719. In *Citizen Participation in Planning*. Vol. 9, No. 6. 2001. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/713666506?needAccess=true>

NÁVRAT, Petr; BRLÍK, Milan; MACÁKOVÁ, Martina; aj. *Manuál participace*. Praha: IPR Praha, 2016. 130 s. Dostupné z: https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/participace/manual_participace_tisk_2017.pdf

ONPLAN LAB, s.r.o. *Závěrečná zpráva ze zapojení veřejnosti do přípravy soutěže*. Praha: ONPLAN lab s.r.o., 2022. 38 s. Dostupné z: <https://4kvadrant.cz/Grace/Themes/4Q/Docs/zapojeni.pdf>

SILVA, Michael de; PARIS, Robert. *Delivering Crossrail, UK: a holistic approach to sustainability*. s. 151-158 in: *Engineering Sustainability*. Thomas Telford Ltd, 2015. Dostupné z: <https://www.icevirtuallibrary.com/doi/epdf/10.1680/ensu.1400037>

SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, Emília. *Úvod alebo zmysel participácie v širšom kontexte správy vecí verejných*. s.7-12 in: PIROŠÍK, Vladimír (eds.). *Participácia v samospráve (Nástroj protikorupčnej politiky)*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2005. 64 s. ISBN 80-89041-87-6.

PAULÍNIOVÁ, Zora. *Participácia: Definícia pojmu a stav na Slovensku*. s.13-18 in: PIROŠÍK, Vladimír, (eds.). *Participácia v samospráve (Nástroj protikorupčnej politiky)*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2005. 64 s. ISBN 80-89041-87-6.

PRAHA 6. *Závěrečná zpráva z participačního procesu k přípravě soutěže na rekonstrukci Vítězného náměstí v Praze*. Praha: Praha 6, 2017. Dostupné z: https://old5.praha6.cz/system/file.php?File=f889_960.pdf&crc=fca141025d592da6097dd1efd2443f64

STRUSSOVÁ, Mária; PETRÍKOVÁ, Dagmar. *Možnosti a predpoklady občianskej participácie v udržateľnom sídelnom rozvoji*. Bratislava: Sociológia, 2009, 41(4), 354–379. Dostupné z: <https://www.sav.sk/journals/uploads/07211245Strussova%20-%20Petrikova.pdf>

TEORELL, Jan; TORCAL, Mariano; MONTERO, José Ramón. *Political Participation: Mapping the Terrain*. s. 334-357 in: VAN DETH, Jan W.; MONTERO, José Ramón; WESTHOLM, Anders; et al. *Citizenship and Involvement in European Democracies: A Comparative Analysis*. Londýn, New York: Routledge, 2007. ISBN 978-0415479608.

VRÁBLÍKOVÁ, Kateřina. *Politická participace a její determinanty v postkomunistických zemích*. Praha: Sociologický časopis, 2009. 45(5), 867-896.

Dostupné z:

https://www.jstor.org/stable/pdf/41132776.pdf?refreqid=excelsior%3Ae32085ce4738f89a1170f5f3fa0befa5&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1

HARTNOLL, Richard; GRIFFITH, Paul; TAYLOR, Colin; HENDRICKS, Vincent; aj. *Průručka k provádění výběru metodou sněhové koule (Snowball Sampling)*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. 108 s. ISBN 80-86734-08-0. Dostupné z:

https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/1660/357/Prirucka_Snowball_Sampling1.pdf

WALZ, Susanne; KAST, Alexandra; SCHULZE, Gesine; et al. *Handbuch zur partizipation*. Berlín: Senatsverwaltung für Stadtentwicklung und Umwelt Berlin, 2012. 339 s. ISBN 978-3-88961-317-2. Dostupné z:

https://www.stadtentwicklung.berlin.de/soziale_stadt/partizipation/download/Handbuch_Partizipation.pdf

Legislativní dokumenty

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

Zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu

Rozhovory

ADAMEC, Jan. Tehdejší starosta MČ Praha 12 [ústní sdělení]. Praha, 21.03.2023.

FASUROVÁ, Tereza. Zástupkyně IPR [ústní sdělení]. Praha, 19.04.2023.

KURYVIÁLOVÁ, Anna. Zaměstnankyně UZR MHMP [ústní sdělení]. Praha, 18.04.2023.

LELKOVÁ, Hana. Zástupkyně spolku Náš Kamýk [ústní sdělení]. Praha, 17.04.2023.

PINC, Jindřich. Zástupce AVD [ústní sdělení]. Praha, 05.04.2023.

REJCHRTOVÁ, Alžběta. Zastupitelka MČ Praha 4 [ústní sdělení]. Praha, 06.04.2023.

REJCHRTOVÁ, Petra. Zastupitelka MČ Praha 4 [ústní sdělení]. Praha, 06.04.2023.

SKLENKA, Jakub. Zástupce Reflecta Development [ústní sdělení]. Praha, 28.03.2023.

Projektové dokumentace, územní studie, zprávy z participací

Písnice

BENEŠ, Tomáš. *Územní studie okolí budoucí stanice metra D a krajinné rozhraní Písnice*. Návrh – textová část. Praha: Ing. Arch. Tomáš Beneš, 2020. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/93/48/b0/3207890_1129266_US_Pisnice.zip

Libuš

UNIT architekti. *Územní studie sídliště a okolí budoucí stanice metra D Libuš. Analytická část*. Praha: UNIT architekti, s.r.o., 2020. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/f1/e2/e3/3205933_1128351_US_Sidliste_a_okoli_budouci_stanice_metra_D_Libus.zip

AVD. *Zpráva z pracovního setkání a vycházky na téma: Územní studie sídliště a okolí budoucí stanice metra D Libuš*. Praha: Ateliér pro veřejnou debatu, 2019. Dostupné z: <https://iprpraha.cz/assets/files/files/4750e6f6ceaf2d25a72a05122ab61a7a.pdf>

PPM FACTUM. *Názory na život v lokalitě Praha Libuš*. Praha: ppm factum, 2019. Dostupné z: <https://iprpraha.cz/assets/files/files/0f64a77dad50b6e0697e29c9caafb646.pdf>

Nové Dvory

IPR. *Územní studie Nové Dvory. Zpráva z participace obyvatel v rámci analytické části*. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2021. Dostupné z: https://iprpraha.cz/uploads/assets/Participace/zprava_participace_Nove_Dvory.pdf

UNIT architekti. *Územní studie Nové Dvory. Analytická část*. Praha: UNIT architekti s.r.o., 2022. Dostupné z: https://www.praha.eu/public/66/63/15/3476682_1249331_US_Nove_Dvory.zip

Nemocnice Krč

ATELIER L. *Souhrnná závěrečná zpráva, zahrnující výsledky a vyhodnocení*. Příprava zadání územní studie pro lokalitu nad budoucí stanicí metra D Nemocnice Krč se systematickým zapojením klíčových aktérů a veřejnosti. Praha: ATELIER L s.r.o., 2016. Dostupné z: <https://www.praha4.cz/file/70631/Nemocnice-Krc-souhrnna-zaverecna-zprava.pdf>

Nádraží Krč

CAMP. *Velké změny Prahy: Metro D*. YouTube video. 2020. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=D-cM643ZhsA&t=3016s>

Olbrachtova

Pražský deník. *Spolek se odvolal proti povolení. Stavba D metra se odkládá a prodraží.* [online]. 2021. Pavel Kopecký. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/metro-stavba-strom-povoleni-odvolani-pankracka-spolecnost-jelinkova.html

Náměstí Bratří Synků

Partnerství. *Sociologický průzkum ve spádové oblasti budoucí stanice trasy metra D Náměstí bratří Synků.* Praha: Partnerství o.p.s., 2017. Dostupné z: <https://www.praha4.cz/file/i0631/Namesti-bratri-Synku-sociologicky-pruzkum.pdf>

STARÁ, Kristýna; TEPÝ, Ondřej. *Zapojení žákovských kolektivů do revitalizace náměstí Bratří Synků.* Praha: Architekti ve škole, 2017. Dostupné z: <https://www.praha4.cz/file/f0631/Namesti-bratri-Synku-zapojeni-zaku.pdf>

Internetové zdroje

DPP. *Harmonogram k 25. 3. 2022, Trasa I.D Náměstí Míru – Depo Písnice vč. vlakového depa.* [online]. 2022. Dopravní podnik hlavního města Prahy. Dostupné z: <https://www.dpp.cz/metro-d/popis-projektu/harmonogram>

IPR. *Okolí metra D ožije. Tisíce městských bytů, živé čtvrti i nové parky.* [online]. 7/2022. IPR Praha. Dostupné z: <https://iprpraha.cz/stranka/4122/okoli-metra-d-ozije-tisice-mestskych-bytu-zive-ctvrti-i-nove-parky>

IPR 1. *Územní studie Okolí budoucí stanice metra D a krajinné rozhraní Písnice.* [online]. 12/2021. IPR Praha. Dostupné z: <https://iprpraha.cz/stranka/3984/uzemni-studie-okoli-budouci-stanice-metra-d-a-krajinne-rozhrani-pisnice>

IPR 2. *Územní studie sídliště a okolí budoucí stanice metra D Libuš.* [online]. 12/2021. IPR Praha. Dostupné z: <https://iprpraha.cz/stranka/3983/uzemni-studie-sidliste-a-okoli-budouci-stanice-metra-d-libus>

IPR. *Nové Dvory.* [online]. 9/2022. IPR Praha. Dostupné z: <https://iprpraha.cz/stranka/3944/nove-dvory>

ONPLAN. *Zapojení veřejnosti a hlavních aktérů území.* [online]. 2023. 4. kvadrant Vítězného náměstí Mezinárodní architektonická soutěž Praha – Česká republika. Dostupné z: <https://4kvadrant.cz/participace/>

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1: Vybrané metody participačních postupů (Návrat, Brlík, Macáková, aj. 2016/ Involve 2005)

Tabulka č. 2: Rozdělení respondentů do skupin (autor práce 2023)

Tabulka č. 3: Seznam kategorií a kódů (autor práce 2023)

Graf č. 1: Komunikační trojúhelník (autor práce 2023)

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Vzor informovaného souhlasu

Příloha č. 2: Osnova rozhovoru

Příloha č. 1: Vzor informovaného souhlasu

Informovaný souhlas s poskytnutím rozhovoru a jeho následným využitím pro účely bakalářské práce „Zapojení veřejnosti do plánování linky D pražského metra“

Podpisem vyjadřuji souhlas s následujícími body:

- Byl/a jsem informována o účelu rozhovoru, kterým je sběr dat pro potřeby výzkumu bakalářské práce Jakuba Sušického s názvem „Zapojení veřejnosti do plánování linky D pražského metra“.
- Bylo mi sděleno, jaký bude mít rozhovor průběh. Jsem seznámen/a s právem odmítnout odpověď na jakoukoli otázku.
- Souhlasím s nahráváním následujícího rozhovoru a jeho následným zpracováním. Zvukový záznam rozhovoru nebude poskytnut třetím stranám a po přepsání bude vymazán.
- Transkripce bude přístupná pouze komisi u obhajoby bakalářské práce, jinak nikomu, až na části citované v textu práce, který bude volně přístupný online. Části rozhovoru citované v textu práce budou podléhat ještě dodatečné písemné autorizaci z mé strany.
- Byl/a jsem obeznámen/a s tím, jak bude s rozhovory nakládáno.

Výše uvedená svolení a souhlasy poskytují dobrovolně na dobu neurčitou až do odvolání a zavazují se je neodvolat bez závažného důvodu spočívajícího v podstatné změně okolností.

Potvrzuji, že jsem převzal/a podepsaný stejnopis tohoto informovaného souhlasu.

Datum:

Jméno a podpis respondenta:

Příloha č. 2: Osnova rozhovoru

Dobrý den, jmenuji se Jakub Sušický a jsem studentem 3. ročníku bakalářského kurzu Politologie a veřejná politika na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Pro potřeby výzkumu mé bakalářské práce: Zapojení veřejnosti do plánování linky metra D jsem se vás rozhodl požádat o rozhovor, který by mi pomohl objasnit otázky z mého výzkumu. Ten je strukturován tak, aby mi co nejlépe objasnil proces participace veřejnosti při plánování linky metra D. Rozhovor bude rozdělen do několika částí, které se zaměřují na specifickou část participace veřejnosti. Se získanými daty bude nakládáno viz. Informovaný souhlas, o kterém jsme se bavili.

1) Představení + obecné otázky na participaci

- Na začátek bych Vás rád požádal o to, abyste se představil/a a popsal/a Vaši pozici během participace na lince D.
- Co považujete za hlavní přínos participace s občany?
- Je podle Vás participace přínosná pro jednání na úrovni samosprávy?

2) Zapojení aktéra do participace s veřejností

- Zasahoval/a jste přímo do participačních kroků s veřejností?
- Jakým způsobem, kde a kdy jste se zapojoval?
- Co bylo Vaším úkolem při plánování metra D.
- S jakým cílem jste do těchto činností vcházeli/a?
- Splnila participace Vaše očekávání a cíle?

3) Obecný popis participace

- Jakým způsobem probíhala samotná Vaše práce s veřejností? (každá stanice)
- Jaké metody jste využívali k participaci?

4) Veřejnost

- Jaké byly hlavní znaky a podněty vznášené ze strany veřejnosti?
- Zohlednili se tyto podněty v následné studii?
- Můžete jmenovat nějaký konkrétní podnět, který Vám utkvěl v paměti?

5) Výsledky Vaší práce

- S odstupem času... Jak hodnotíte Vaši práci s občany a samotnou participaci?
- Změnil byste něco, nebo udělal něco jinak?

6) Otázky na výzkumníka

- Máte zájem se na něco zeptat mě? Zajímá Vás něco ohledně mé bakalářské práce?